

GŁOS

KATOLICKI

VOIX CATHOLIQUE

Nr 35/2007 (2246) Rok XLIX 14.10..2007

**JAN PAWEŁ II
OBROŃCA GODNOŚCI
CZŁOWIEKA**

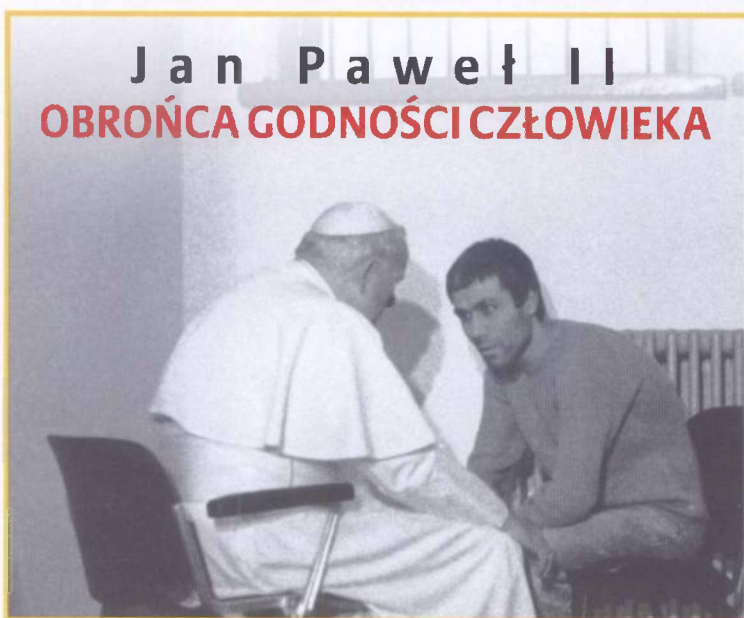
1,40€

**TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE**

fol. P. Osikowski

Jan Paweł II

OBROŃCA GODNOŚCI CZŁOWIEKA

VII Dzień Papieski
14 października 2007

Wpłać na stypendia
Daj szansę zdolnej młodzieży
z ubogich rodzin

Numer konta: 75 1240 2034 1111 0000 0306 8582
SWIFT: PKOPPLPW

List Episkopatu Polski na VII Dzień Papieski w Ojczyźnie

„Nie dał nam Bóg ducha bojaźni, ale mocy i miłości, i trzeźwego myślenia” (2 Tm 1,7)

Umiłowani w Panu Siostry i Bracia!

1. Nowy wiek - czas troski o godność człowieka

W najbliższą niedzielę, 14 października, Polacy będą dziękować Panu Bogu za Osobę Jana Pawła II. Będzie to już VII Dzień Papieski. Zaczęliśmy świętować ten dzień dziękczynienia, gdy był jeszcze z nami; gdy na początku nowego wieku wezwał nas: „Skierujmy zatem spojrzenie w przyszłość ... Przebaczająca miłość zapowiada nadejście nowych niebios i nowej ziemi. Niech zatem ożywi się wiara i wzrosnie nadzieja, niech miłość podejmuje wciąż nowe dzieła, aby z nową energią dawać chrześcijańskie świadectwo w świecie następnego tysiąclecia” (bulla *Incar-nationis misterium* z 29.XI.1998; 11). Z pierwszym więc rokiem nowego wieku i tysiąclecia podjęliśmy tę inicjatywę, aby spełnić to papieskie wezwanie. Towarzyszyły nam hasła, które ukazywały postać Jana Pawła II - papieża czasu przełomów, świadka nadziei, apostoła jedności, pielgrzyma pokoju, orędownika prawdy, sługi miłosierdzia. Wszystkie te tytuły miały swe odniesienie do problemów ludzi aktualnie żyjących na ziemi. W tym roku pragniemy dodać do nich kolejny: obrońca godności człowieka.

Swoją pierwszą encyklikę papież Jan Paweł II rozpoczął od słów: „Odkupiciel człowieka Jezus Chrystus jest Ośrodkiem wszechświata i historii” (RH 1). Ale jakie to ma znaczenie dla człowieka, dla jego godności? Oto Bóg, który Syna swego dał, a który stał się Człowiekiem, upomniał się o godność człowieka. Groźne ideologie nazizmu i komunizmu usiłowały usunąć Boga z życia ludzi, jednocześnie brutalnie uderzając w godność człowieka. Pomimo odrzucenia tych ideologii, godność człowieka także dziś wielorako jest zagrożona. Nadal bowiem zabija się nienarodzonych, a eutanazję chce się uczynić obowiązującym prawem. W cytowanej już bulli na początek nowego wieku Jan Paweł II mówi o innych jeszcze zagrożeniach: „Szczególnie potrzebnym dziś znakiem miłosierdzia Bożego jest miłość, która otwiera nam oczy na potrzeby ludzi żyjących w nędzy i zepchniętych na margines społeczny. Zjawiska te ogarniają znaczną część społeczeństwa i rzucają cień śmierci na całe narody. Ludzkość zmaga się z nowymi formami niewolnictwa, bardziej podstępny niż znane w przeszłości; dla zbyt wielu ludzi wolność pozostaje pustym słowem. Niemało krajów, zwłaszcza najuboższych, dźwiga ciężar zadłużenia, które przybrało takie rozmiary, że jego splata stała się praktycznie niemożliwa” (IM 12). To wszystko narusza fundamentalne prawo człowieka do jego godności. Dlatego tegoroczny Dzień Papieski pragniemy przeżywać pod hasłem: „Jan Paweł II - Obrońca godności człowieka”.

2. Chrystusowa służba wzorem dla człowieka

Umiłowani w Panu! Wróćmy do odczytanego dziś słowa Bożego. Chrystus wskazuje w Ewangelii na postawę służby, która jest dla człowieka najwłaściwszą formą działania: „Słudzy nie-użyteczni jesteśmy, wykonaliśmy to, co powinniśmy wykonać”

(Łk 17,10). Postawa służby i świadomość godności nie kłócą się ze sobą. Chrystus przyszedł, aby służyć i dać swoje życie dla naszego zbawienia (por. Mt 20,28). Jego zaś Matka nazwała się Służebnicą Pańską (por. Łk 1,38).

Przed kolejną rocznicą wyboru Jana Pawła II na Stolicę Piotrową przypominamy sobie Jego wzór - Jego postawę służby. Mycie nóg i całowanie ich podczas Mszy świętej Wieczerzy Pańskiej było Jego stałą papieską praktyką. A Jego stosunek do chorych, niepełnosprawnych, ludzi pokrzywdzonych - któż z nas o tym nie pamięta? Może zaskoczy nas tegoroczny plakat Dnia Papieskiego: Jan Paweł II rozmawia w więziennej celi, z ogromnym szacunkiem dla ludzkiej godności człowieka, z tym, który chciał go zabić. Kardynał Stanisław Dziwisz w swej książce pt. „Świadectwo” napisał, że niedoszły zabójca nie prosił o przebaczenie, ale miał tylko jedno pytanie do Papieża: „Dlaczego Ty żyjesz?” (s. 129). Nawet takie postawy ludzkie, choćby najbardziej trudne do zrozumienia, nie zwalniają nas z troski o ludzką godność każdego człowieka - nawet tego, który nas skrzywdził. W takim kontekście Jan Paweł II - jawi się jako obrońca godności człowieka.

3. Odwaga w obronie ludzkiej godności

W trudnym zmaganiu o godność człowieka umacnia nas św. Paweł, który w czytanej dziś 2. Liście do Tymoteusza zapewnia nas: „Nie dał nam Bóg ducha bojaźni, ale mocy i miłości oraz trzeźwego myślenia” (2 Tm 1,7). Niech te słowa Apostoła narodów będą źródłem nadziei dla wszystkich, którzy nie wątpią w słuszność takiej postawy. Żyjemy bowiem w czasach opanowanych przez ducha konkurencji; sumienie nie zawsze kontroluje komercyjny charakter mediów; emocje nieraz paraliżują sposób widzenia przeciwnika politycznego. Co więcej, dostrzegamy nawet brak opanowania i ewangelicznego ducha w postawach uczniów Chrystusa! Skomplikowane ludzkie reakcje nie mogą jednak naruszać godności człowieka. Moc miłości i trzeźwe myślenie pomogą nam w zmaganiu o godność człowieka, społeczeństwa i narodu, a także o godność rodziny ludzkiej.

4. Istota Dnia Papieskiego

Droży w Panu! 14 października świętujemy w Kościele w Polsce i w wielu miejscach na świecie kolejny Dzień Papieski. Podczas Mszy Świętych, czuwać modlitewnych, nabożeństw będziemy zanosili błagania o rychłą kanonizację Sługi Bożego Jana Pawła II. Spotkanie z ambitną kulturą: koncerty, spektakle teatralne, sympozja pomogą nam zgłębić życie tego człowieka, którego dał nam Pan na nasze czasy. Dzięki zaangażowaniu coraz większej liczby ludzi dobrej woli - w tym radia, telewizji i prasy - Dzień Papieski zamienia się w tydzień przeżyć i pogłębianej refleksji.

On sam, Jan Paweł II, przemawiając do nas wielokrotnie w tym Dniu, wyrażał radość z powstania Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”.

Dokończenie na str. 8

telegram bez babiego lata

14 października 2007

Nie oszukujmy się, jesień to nie tylko „babie lato” i kolorowe liście. To także czas coraz krótszych dni, deszczów i wzmożonej dawki stresów. Tych egzystencjalnych - konstatujących uchylenie naszego czasu, ale i

tych... zwykłych - związanych z mijaniem niezycieliwych, bezinteresownie agresywnych ludzi i nawet nierozwiązywalnych na pozór problemów. Niskie chmury, szare ranki i wczesnie zapadające wieczory potęgają pesymizm i depresyjne myślenie. Nadchodzą grupy i zawąty, i wybory. I tak nam potrzeba wówczas wzajemnego zrozumienia, bratnich dusz, empatii, odrobiny solidarności, ludzkiego odruchu. (P.O.)

(il. J. Tokarz)

21 PAŹDZIERNIKA - WYBORY -

Bogdan Usowicz

21 października Polacy w Kraju, ale także za granicą mają szansę udziału w wyborach do parlamentu. Startujące partie można dzielić wg różnych kryteriów. Stosunku do III i IV RP, do historii najnowszej, „Polski solidarnej”, ekonomii liberalnej. Programy są jednak rzeczą drugoplanową.

Niektóre partie piszą je już w trakcie kampanii wyborczej i umieszczają takie hasła, jakie wydaje im się, że chcieliby usłyszeć wyborcy. Pierwszą część przygotowań do wyborów zdominowały transfery polityków z jednej do drugiej partii, podkradanie sobie znanych osób, które uzyskiwały pierwsze miejsca na listach w zamian za publiczne złożenie samokrytyki i „dokopanie” swoim byłym już kolegom.

Druga część kampanii wyborczej to dość profesjonalnie prowadzona walka na reklamówki, konwencje, wiece i debaty publiczne. Z tych ostatnich zrozumiałe emocje wzbudził pojedynek Jarosława Kaczyńskiego z Aleksandrem Kwaśniewskim. Politycy jeżdżą po kraju, ale też odwiedzają skupiska Polaków za granicą. Donald Tusk pojechał nawet na zakupy do „Tesco” w Londynie, gdzie kupił polskie „Delicje”, a obsłużyły go polskie kasjerki. Każdy chwyt wydaje się dobry. Ciekawe, że największy profesjonalizm w tego typu reklamie wykazywał PiS. Telewizyjne spoty tej partii były najbardziej profesjonalne. PO, która podkupuje nawet aktorów z reklamówek konkurencji nie potrafiła zrobić z tego odpowiedniego użytku. Zarówno Platforma jak i lewica atakują bezpośrednio Jarosława Kaczyńskiego, podczas gdy „reklamówki” PiS wymierzone są w pewne ogólne zjawiska - korupcję, rząd oligarchii, układy. Najwidoczniej jak uderzy się w stół to... W jednym ze spotów Demokratów i Lewicy przeciwstawia się szarą i wykrzywioną twarz premiera kolorowej fotografii uśmiechniętego Kwaśniewskiego.

Ciąg dalszy na str. 6-7

Z satyrycznej teki L.B.

- AMERYKANIE ZAWSZE STAWIAŁI NA FACIOWCÓW. WTAŚNIE WYBIERA SIĘ DO NICH KWAŚNIEWSKI Z CJK-LEM WYKŁADÓW PT. "JAK Z SUKCESEM UKOŃCZYĆ STUDIA WYŻSZE"...

(Rys. Leszek Biernacki)

KOMUNIKAT KONSULATU GENERALNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W PARYŻU

Konsulat Generalny RP
w Paryżu
informuje, co następuje:

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 września 2007 r. zarządzone zostały wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, które odbędą się w niedzielę

dnia 21 października 2007 r.

Pełnoletni i nie pozbawieni praw obywatelskich obywatele polscy zamieszkali lub przebywający za granicą w okręgu konsularnym Konsulatu Generalnego RP w Paryżu, będą mogli uczestniczyć w wyborach do Sejmu i Senatu RP, głosując w siedzibach okręgowych komisji wyborczych utworzonych w Ambasadzie RP w Paryżu: 57 rue Saint Dominique 75007 Paris, w wyżej podanym terminie, w godzinach 6,00 - 20,00.

Warunkiem wzięcia udziału w wyborach jest posiadanie ważnego polskiego paszportu lub dowodu osobistego oraz wcześniejsze wpisanie się do spisu wyborców sporządzanego w Konsulacie Generalnym RP w Paryżu. Wymóg wcześniejszego wpisanie się do spisu wyborców nie dotyczy jedynie osób posiadających zaświadczenie o prawie do głosowania wydane przez właściwą miejscowo komisję obwodową.

Zgłoszenie do spisu wyborców powinno zawierać: nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, miejsce pobytu, numer ważnego dokumentu tożsamości, datę i miejsce jego wydania, a także numer ewidencyjny PESEL, jeżeli wyborca go posiada.

Termin dokonania zgłoszenia upływa w dniu 16 października 2007 r.

Zgłoszenia do spisu wyborców może być dokonane ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie, faxem lub e-mailem, na podane niżej adresy:

Konsulat Generalny RP w Paryżu
5, rue de Talleyrand, 75007 Paris,
www.consulat-pologne-paris.com.fr;
e-mail: info@consulat-pologne-paris.com.fr;
fax: 01 43 17 34 34;
tel. 01 43 17 34 22; 01 43 17 34 04;

01 43 17 34 67; 01 43 17 34 83; 01 43 17 34 79; 01 43 17 34 73.

UWAGA! Bezwzględny warunkiem dopuszczenia przez Obwodową Komisję Wyborczą do głosowania jest posiadanie przy sobie w dniu wyborów, ważnego polskiego paszportu lub dowodu osobistego.

LITURGIA SŁOWA

XXVIII NIEDZIELA ZWYKŁA ROK C

PIERWSZE CZYTANIE

Czytanie z *Drugiej Księgi Królewskiej*

Wódz syryjski Naaman, który był trędowaty, zanurzył się siedem razy w Jordanie według słów proroka Elizeusza, a ciało jego na powrót stało się jak ciało małego dziecka i został oczyszczony. Wtedy wrócił do męża Bożego z całym orszakiem, wszedł i stanął przed nim, mówiąc: „Oto przekonałem się, że na całej ziemi nie ma Boga poza Izraelem. A teraz zechciej przyjąć dar wdzięczności od twego sługi”. On zaś odpowiedział: „Na życie Pana, przed którego obliczem stoję, nie wezmę!”. Tamten nalegał na niego, aby przyjął, lecz on odmówił. Wtedy Naaman rzekł: „Jeśli już nie chcesz, to niechże dadzą twemu słudze tyle ziemi, ile para mułów unieść może, ponieważ odtąd twój sługa nie będzie składał ofiary całopalnej ani krwawej innym bogom, jak tylko Panu.”

DRUGIE CZYTANIE

Czytanie z *Drugiego listu św. Pawła do Tymoteusza*

Najmilszy: Pamiętaj na Jezusa Chrystusa, potomka Dawida. On według Ewangelii mojej powstał z martwych. Dla niej noszę niedolę aż do więzów jak złoćcyńca; ale słowo Boże nie uległo skępowaniu. Dlatego noszę wszystko przez wzgląd na wybranych, aby i oni dostąpili zbawienia w Chrystusie Jezusie razem z wieczną chwałą. Nauka to zasługująca na wiarę: Jeżeliśmy bowiem z Nim współumarli, wspólnie z Nim i żyć będziemy. Jeśli trwamy w cierpliwości, wspólnie z Nim też królować będziemy. Jeśli się będziemy Go zapierali, to i On nas się zaprze. Jeśli my odmawiamy wierności, On wiary dochowuje, bo nie może się zaprzeć siebie samego.

2 Krl 5,14-17

2 Tm 2,8-13

EWANGELIA

Łk 17,11-19

Słowa Ewangelii

według świętego Łukasza

Stało się, że Jezus zmierzając do Jerozolimy przechodził przez pogranicze Samarii i Galilei. Gdy wchodził do pewnej wsi, wyszło naprzeciw Niemu dziesięciu trędowatych. Zatrzymali się z daleka i głośno zawołali: „Jezusie, Mistrzu, ulituj się nad nami”. Na ich widok rzekł do nich: „Idźcie, pokażcie się kapłanom”. A gdy szli, zostali oczyszczeni. Wtedy jeden z nich widząc, że jest uzdrowiony, wrócił chwyląc Boga donośnym głosem, upadł na twarz do nóg Jego i dziękował Mu. A był to Samarytanin. Jezus zaś rzekł: „Czy nie dziesięciu zostało oczyszczonych? Gdzie jest dziewięciu? Zaden się nie znalazł, który by wrócił i oddał chwałę Bogu, tylko ten cudzoziemiec”. Do niego zaś rzekł: „Wstań, idź, twoja wiara cię uzdrowiła”.

WDZIĘCZNYMI BĄDZCIE

Cóż oddam Panu za wszystko,
co mi wyświadczył (z *Psalmu 116,12*)

Do jednej z parafianek, którą rzadko widywałem w kościele, a ostatnio zaczęła się często pojawiać, zwróciłem się z zapytaniem: „Zauważyłem, że Pani tak gorliwie się modli. Czyżby coś szczególnego się wydarzyło?”. „Tak proszę księdza. Mam poważny problem” - odpowiedziała i zaczęła opowiadać o trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Z mojego kapłańskiego doświadczenia wiem, że gdy ktoś słabo praktykujący nagle ożywia swoją modlitwę i często pojawia się w kościele, to najczęściej związane jest to z jakimś problemem, który dotknął jego czy kogoś z bliskich. I temu się nie dziwię, bo jest to normalna reakcja, nawet człowieka małej wiary. Jak mówi nasze polskie przysłowie: „Gdy trwoga to do Boga”.

Jezus dokonując uzdrowień ciała czy duszy, o których wspomina Ewangelia, oczekiwał, aby człowiek zwracał się do Niego z prośbą o pomoc, z zaufaniem i wiarą. To wiara inspiruje do uczynienia kroku w kierunku Boga i wyrażenia prośby. W jej świetle nie ma sytuacji bez wyjścia. Nawet, gdy nie uzyskamy odpowiedzi zgodnej z naszą wolą, naszym myśleniem, to wiara pomaga odnaleźć klucz do rozumienia i przyjęcia woli Boga. Zauważmy, że tak często w naszym życiu zwracamy uwagę na nasze problemy, na to, czego nam brakuje i narzekamy na innych ludzi, na trudne czasy, w jakich przy-

chodzi nam żyć. Dzisiejsza liturgia Słowa Bożego wzywa nas do zwrócenia uwagi na to, co posiadamy, a co zawdzięczamy Bogu i ludziom... Taki zaś odruch myślenia i serca będzie rodził w nas postawę wdzięczności, która jest wewnętrznym uznaniem otrzymanego daru i wyrażeniem tego na zewnątrz wobec tego, kto nam to dobro wyświadczył.

Wdzięczność winna być naturalną reakcją na drodze rozwoju naszego człowie-

czeństwa, duchowości i postawy moralnej. Pozytywnym przykładem okazała się wdzięczności jest wódz Naaman (I czytanie) oraz jeden z 10 uzdrowionych trędowatych, którym okazał się Samarytanin (Ewangelia). Ludzie czekają na wdzięczność i potrzebują jej. Iluż rodziców czeka na odwiedziny dzieci czy wnuków. O ileż więcej w życie małżeńskie wniosłoby słowo wdzięczności, docenienia drugiej strony, niż cierpkie uwagi i robione sobie wyrzuty. Jakże miłe jest dla wychowawcy, nauczyciela czy kapłana, gdy usłyszy podziękowanie od tych, którym poświęcił wiele uwagi, serca, ucząc ich jak żyć, jak iść drogą wiary. Nie czekajmy ze słowami wdzięcz-

ności zbyt długo, bo ludzie „tak szybko odchodzą” (ks. Jan Twardowski). Niech dzisiejsza refleksja nad słowem Bożym pomoże nam przywołać w pamięci tych wielu ludzi, którym tyle zawdzięczamy. Pomódlmy się za nich, ale też może będzie to okazją, aby do kogoś zatelefonować, napisać list, wysłać e-mail.

Dzisiejsze Słowo Boże mówiąc o uzdrowieniu (Naamana i trędowatych) nawiązuje do tego, że trąd był w tym okresie obrazem grzechu. Tak jak trąd niszczy ciało, tak grzech niszczy duszę. Obmycie, którego za wskazaniem proroka Elizeusza dokonał Naaman jest obrazem chrztu św., który jest oczyszczeniem z grzechu i narodzeniem do życia Bożego. Zaś trędowaci proszący Jezusa o uzdrowienie zostają posłani do kapłanów. W drodze do nich zostają uzdrowieni. Jest to obraz sakramentu pokuty, przez który Bóg za pośrednictwem kapłanów oczyszcza nas z grzechów i uzdrawia naszą duszę. To dla nas oparcie, abyśmy cokolwiek się wydarzy, mieli tę świadomość i pewność, że możemy wrócić, być uzdrowieni. To nas zobowiązuje, abyśmy mieli w sobie postawę wdzięczności na wzór Naamana i Samarytanina, za wielkie dzieła Boga, jakie uczynił i czyni wobec nas, za otrzymane łaski, za dar Jego Miłosierdzia i Obecności w sakramencie Eucharystii. Wdzięczność bowiem to wyraz wiary i miłości oraz odpowiedź na miłość Boga oraz ludzi.

Ks. Ryszard Górski

Wierność wśród prześladowań

Ks. Tomasz Sokół

Wnaszej Ojczyźnie za czasów komunistycznych, niektórzy pamiętają to z historii, próbowano zastąpić „chleb Ducha” tylko i wyłącznie chlebem materialnym. Chciano za wszelką cenę usunąć ze społeczeństwa i ludzkich serc wszystko, co stanowiło aspekt wiary w Boga.

Taka postawa władz komunistycznych dowodziła do jej ogromnej słabości i pustki, bardzo bano się obecności Boga utajonego w Eucharystii, w życiu publicznym. Często utrudniano niektórym kapłanom publiczne oddawanie czci Bogu i mówienie o Nim. Państwo było rozumiane tylko i wyłącznie jako instytucja czysto świecka. Temat wiary był ukazywany w kontekście ludzkiej niedojrzałości lub wymyślonemu zabobonu. Zdarzały się sytuacje zamykania duchownych w więzieniach bez uzasadnionych powodów - przykładem byli kapłani angażujący się w działalność społeczną. Podobny los spotykał osoby świeckie, które odważnie deklarowały swoją wiarę lub brały w obronę osoby represjonowane czy prześladowane przez komunistyczny reżim. Próbowano ośmieszać Kościół, duchowieństwo, Eucharystię. Takie postawy i zachowanie niektórych służb prowadziły do niszczenia ludzkiej godności, niszczenia sacrum. Mimo używania tak perfidnych metod, społeczeństwo polskie nie uległo płytkiej propagandzie ze strony komunistycznych władz, nie zdołano odebrać „Jemu” ducha wiary. Przeciwnie, na Msze św. w intencji Ojczyzny przychodziło coraz więcej wiernych. Jedną z najbardziej znanych, ówczesnych postaci okazał się obrońca robotników, ich kapelan ks. Jerzy Popiełuszko. Niezapomniane były i do dziś są jego słowa - „zło dobrem zwyciężaj”.

Ks. Jerzy Popiełuszko, urodził się w 1947 r., od 1980 wikariusz parafii św. Stanisława Kostki na Żoliborzu w Warszawie. Kapelan NSZZ Solidarność. Po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 r. organizował pomoc dla internowanych i ich rodzin.

Od 1982 r. przewodniczył w kościele św. Stanisława Kostki comiesięcznym Mszom świętym za ojczyznę. W kazaniach podejmował problemy moralne i polityczne, mówił o wolności i godności człowieka, bronił prawa do życia w wolności i sprawiedliwości, protestował przeciw aktom bezprawia i przemocy. Stał się celem szykan i prowokacji ze strony władz PRL oraz oszczerstw w państwowych środkach przekazu. W nocy z 18 na 19 października 1984 r. porwany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w Górsku k. Torunia i zamordowany.

Ci wszyscy męczennicy XX stulecia Bogu ofiarowali swe cierpienia, prze-

śladowania oraz własne życie - za godność i wolność Ojczyzny i drugiego człowieka.

Dzisiaj żyjemy w wolności dzieci Bożych, żyjemy w Europie, gdzie prawda, sprawiedliwość i wolność duchowa i społeczna stały się wartościami nadrzędnymi i ponadczasowymi. Wszyscy spragnieni prawdziwego pokarmu duchowego mogą bez żadnych przeszkód korzystać z duszpasterskiej posługi odrodzonego Kościoła. Niestety, mimo odzyskanej wolności wciąż na nowo rodzą się kolejne zagrożenia dla życia społecznego i indywidualnego dzisiejszego człowieka. Po upadku komunistycznego reżimu pojawiły się w Europie, i naszej Ojczyźnie na nowo bolesne problemy: aborcja, eutanazja, porzucanie dzieci, korupcja, kryzys rodziny. Komunizm obiecywał człowiekowi raj na ziemi, a zdołał zniszczyć sumienia naszych narodów na europejskim Wschodzie. Teraz, aby je właściwie uformować, potrzeba czasu, potrzeba konkretnej formacji ducha. Dla współczesnego młodego pokolenia wiąże się to ze zobowiązaniem walki z demoralizacją, przewyciężania wad społecznych i kształtowania wartościowych ludzi formujących przyszły kształt życia społecznego Ojczyzny i całej Europy. Nie wystarczy tylko przekroczyć próg życia chrześcijańskiego, trzeba iść w głąb. Trzeba szukać życiowych dróg, na które wskazuje Bóg, one są najpełniejszą formą realizacji duchowego testamentu, jaki został nam przekazany przez męczenników XX stulecia. Z pomocą przychodzi nam zawsze Chrystus. On chce być naszą podporą, chce umacniać nas w młodzieńczej walce o zdobywanie szlachetnych wartości, takich jak: wiara, miłość, uczciwość, szlachetność. Gdy będzie nam trudno, to pamiętajmy, że nie jesteśmy sami. Towarzyszy nam Ktoś, kto nigdy nie zawiedzie. On rozumie najskrytsze pragnienia ludzkiego serca - czeka na wzajemną miłość i świadectwo życia.

Modlitwa o Beatyfikację Sługi Bożego Ks. Jerzego Popiełuszki

Panie Jezu, którego Sługa Boży Jerzy, kapłan i męczennik, obrał Ciebie wobec świata jako swego Pana i Króla, dając przykład swej heroicznej miłości Boga, Kościoła, kapłaństwa i Ojczyzny, spraw prosimy, byśmy pomni na Twe słowa: „wszystko, co uczyniliście jednemu z tych najmniejszych, mnieście uczynili” - służyli Tobie, jako naszemu Królowi w bliźnich naszych, aż do męczeństwa wzgardzonej naszej miłości, bo Ty nią nigdy nie pogardzisz, ale ją uświęcisz. Wysłuchaj modlitwy nasze i wynieś na ołtarze wiernego Sługę Twego ks. Jerzego, aby znak jego zwycięstwa nad złośliwym wrogiem, stał się dla nas umocnieniem w walce z własnymi słabościami.

życie Kościoła

Paryż

□ Dwoje błogosławionych - kapłana i siostrę zakonną ogłosił we Francji prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych kard. José Saraiva Martins. Do chwały ołtarzy wyniesiony został ks. Bazyli-Antoni Maria Moreau oraz klaryska, s. Maria Celina od Nawiedzenia NMP. Obie ceremonie były pierwszymi beatyfikacjami na ziemi francuskiej od czasu, gdy Papież zarządził na początku swego pontyfikatu, że tego rodzaju obrzędy będą sprawowane w diecezjach, z którymi związani są kandydaci na ołtarze.

Poznań

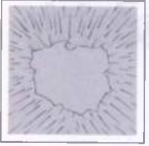
□ Pomnik Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej, upamiętniający znanych i bezimiennych bohaterów walk o niepodległość Ojczyzny podczas drugiej wojny światowej w strukturach podziemia, odsłonięto w Poznaniu. Monument odsłonił ostatni prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźctwie, Ryszard Kaczorowski, a poświęcił Prymas Polski, kard. Józef Glemp. W uroczystości wzięli udział byli żołnierze Armii Krajowej. „Poznański pomnik Polskiego Państwa Podziemnego jest hołdem dla wszystkich jego obywateli, którzy podjęli walkę przeciwko niemieckiej i sowieckiej okupacji i w tej walce zginęli” - powiedział prezydent Kaczorowski.

Berlin

□ Prymas Polski wziął udział w uroczystych obchodach 25-lecia Polskiej Misji Katolickiej w Berlinie. Pod przewodnictwem kard. Józefa Glempa odprawiono uroczystą Mszę św. „Miłuj bliźniego i miłuj Boga - to cała podstawa chrześcijaństwa” - powiedział w kazaniu Prymas Polski. Wskazał na przykłady świętych: brata Alberta Chmielowskiego, bł. Matki Marii Merkert z Nysy oraz bł. Matki Teresy z Kalkuty, którzy swym ofiarnym życiem pomagali potrzebującym, ale także przygotowali młode pokolenie do tej działalności.

Warszawa

□ „Nie tylko zachowanie przesłania Jana Pawła II, ale również rozwijanie jego myśli” - takie cele przyświecają otwartej w Warszawie Bibliotece Centrum Myśli Jana Pawła II. Biblioteka zgromadziła ok. 3 tys. pozycji związanych z Janem Pawłem II - poinformował Tomasz Sulewski z CMJP2. To zarówno jego dzieła, jak i poświęcone jemu opracowania. Biblioteka gromadzi nie tylko książki, ale również czasopisma, multimedia, filmy, komiksy czy gry. Biblioteka ma ambicje, by stać się najpełniejszym zbiorem materiałów poświęconych Papieżowi - Polakowi na całym świecie.

z kraju

□ Wizytę w Polsce złożył prezydent Litwy Adamkus. Na spotkaniu z prezydentem Kaczyńskim obydwaj politycy uznali wzajemne relacje za modelowe. Rozmawiano o szczycie energetycznym w Wilnie, na który mają przybyć także prezydenci Azerbejdżanu i Turkmenistanu. Adamkus otrzymał tytuł doktora h.c. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

□ Prezydent awansował wszystkich oficerów polskich, którzy zginęli w mordzie katyńskim. Uroczystości odbyły się przy grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie. Wyczytywanie nazwisk pomordowanych trwało 2 dni.

□ Debata telewizyjna Jarosława Kaczyńskiego z Aleksandrem Kwaśniewskim miała być wielkim wydarzeniem medialnym. I była, choć wielu widzów spodziewało się pewnie czegoś więcej. Tego typu debaty nie po raz pierwszy okazują się raczej „konkurem piękności”, w którym liczy się zachowanie, kindersztuba i celna riposta. Nad dyskusją unosił się duch Tuska. Gdyby doszło do wzajemnej kompromitacji polityków w studio TV to on byłby zwycięzcą. Nie doszło, więc przegrał. Dzięki Kwaśniewskiemu, LiD pokazał się jako poważna alternatywa dla ruchu IV RP reprezentowanego przez Kaczyńskiego. Niezdecydowani przeciwnicy premiera mogą przerwycie głosy z PO na LiD. Giertych krytykował spotkanie, mówiąc o „wzmocnieniu lewej nogi” przez prezesa PiS.

□ Telewizyjny pojedynek budzi też inne wątpliwości. Przypominał debatę do wyborów prezydenckich, a tu chodzi o parlament. Ocena debaty Kaczyński-Kwaśniewski wypada w sondażach na remis ze wskazaniem na b. prezydenta. Jest to zapewne związane z dużym negatywnym elektoratem Kaczyńskiego. W opinii socjologów i politologów był remis, ale raczej ze wskazaniem na premiera. W celności riposty wygrał Kaczyński - „Panie prezydencie jest taka metoda: *Jawohl!*, Pan ją znakomicie opanował. Pan jest z takiej szkoły - kiedyś Moskwa, teraz Bruksela”. Przypominając „korzenie” Kwaśniewskiego z PRL (posiadanie „teczki” w Moskwie przez członka KC PZPR), premier zauważył, że w czasie „okrągłego stołu” towarzysze otaczali go atencją. „Bo jestem inteligentny” - odpowiadał Kwaśniewski i doczekał się celnej riposty - „nie zauważyłem, aby tamten system promował ludzi za inteligencję!”.

□ Odnalazła się „lojalka” prezesa TVP Andrzeja Urbańskiego. Urbański zaprzeczał, że ją podpisał 14 grudnia 1982 r. i przyznał się tylko do złożenia obietnicy zaniechania „działań terrorystycznych”.

□ Donald Tusk próbuje nie dać o sobie zapomnieć i zaproponował stworzenie po wyborach „wielkiej koalicji”, złożonej z

PO, PiS, SLD i PSL. Pozytywnie odpowiedziało tylko PSL. Pozostałe partie propozycję już odrzuciły.

□ Premier Kaczyński jest gotowy spotkać się w debacie z Tuskiem, jeśli PO zadeklaruje, że nie zamierza po wyborach wchodzić w koalicję z postkomunistami z SLD.

□ Platforma skarży się, że PiS „ukradł” jej projekt „Powrót” zachęcający Polaków z zagranicy do osiedlania się w kraju. Za granicą pracuje czasowo ok. 1,2 mln Polaków.

□ Protesty lekarzy spowodowały stan krytyczny w służbie zdrowia. Masowe dymisje lekarzy w kilku szpitalach doprowadziły do ewakuacji chorych (Końskie, Częstochowa, Mielec). W innych placówkach doszło do porozumień z dyrekcjami i podwyżek pensji.

□ Notariusze zaskarżą do Trybunału Konstytucyjnego decyzję rządu o zmniejszeniu ich stawek.

□ PO zarzuciła PiS prowadzenie kampanii wyborczej za pieniądze podatników. Chodzi o wizytę prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Chicago i sponsorowanie przez kombinat KGHM tamtejszego festiwalu kultury. Zarzuty raczej bez sensu, bo wizyta była przewidziana przed wyborami, a prezydent nie jest winien temu, że w wyborach startuje jego brat bliźniak.

□ Tusk w ramach kampanii wyborczej udał się do Irlandii i Wielkiej Brytanii. W londyńskim Tesco kupił „Delicje”, a obsługiwała go polska kasjerka, która obiecała, że zagłosuje na PO.

□ Samoobrona zaliczyła kolejną „wpadkę”. Tym razem sfilmowano posłankę Berger, która płaci za podpisy poparcia. Ustawa zakazuje takiego proceduru.

□ Przed sądem w Pabianicach rozpoczął się proces b. barona SLD Pęczaka i lobbyisty Dochnała oskarżonych o korupcję.

□ Centralne Biuro Antykorupcyjne zatrzymało na „gorącym uczynku” przyjmowania łapówek burmistrza Helu i posłankę PO Beatę S.

□ 76% Polaków jest zadowolonych z sytuacji finansowej swojej i rodziny, nie obawia się przyszłości i patrzy w przyszłość optymistycznie.

□ Kazimierz Marcinkiewicz publikuje książkę o kulisach władzy. Okazuje się, że do jego dymisji przyczynił się Donald Tusk, który poprosił premiera o rozmowę w sprawie utworzenia koalicji, a tuż po negocjacjach ujawnił wszystkie szczegóły mediom, co podgrzało atmosferę w PiS i spowodowało zarzuty o nielojalności Marcinkiewicza wobec szefostwa partii.

□ Ryszard Krauze nadal nie wraca do kraju. Biznesmen podejrzewany o złożenie fałszywych zeznań w sprawie ministra Kaczmarka szuka mediacji u ks. kard. Dziwisza, z którym spotkał się w Rzymie. Krauze poinformował też, że rezygnuje z funkcji prezesa Prokomu. Oficjalnie ma to związek z fuzją tej firmy z innym podmiotem.

□ Sparaliżowany Janusz Świtaj, który niedawno domagał się prawa do swojej eutanazji, po 16 latach przerwy rozpoczął naukę w liceum dla dorosłych.

Ciąg dalszy ze str. 3

21 PAŹDZIERNIKA - WYBORY -

Na ekranie pojawia się napis - „Jaka twarz wybierzesz dla Polski?”. Reklama dość prymitywna i wręcz samobójcza. Natychmiast nasuwają się skojarzenia z „mordą, naszą kochaną” (cytat z Borowskiego o Kwaśniewskim) i wizerunek zapijaczonego b. prezydenta na Ukrainie podczas wykładu dla studentów.

Kampania jest ostra, ale nie brakuje w niej elementów dowcipnych, co odróżnia trochę obecne wybory od poprzednich. Duży udział mają w tym internauci. Niezależnie od negatywnego charakteru, z pewnością musi wzbudzić uśmiech hasło - „Ratuj Polskę, schowaj w dniu wyborów swojej babci dowód osobisty!”. Akcja prowadzona jest drogą sms-ów i choć skierowana raczej przeciw wyborcom PiS („moherowe bereyty”) to rozbawiła nawet posłów tej partii. Po pijackich wyczynach b. prezydenta pojawiła się też akcja „zrzuta na esperal dla Kwaśniewskiego”.

Osobny element kampanii to sondaże. Te wykazują już od tygodni wyraźne prowadzenie PiS i PO (w dowolnej kolejności), a na trzecim miejscu stawiają DiL-erów. Wokół bariery 5% oscylują wyniki Samoobrony, LPR i PSL. Gdyby wyniki sondażowe się potwierdziły będą znowu problemy ze stworzeniem większościowej koalicji rządzącej. Możliwe scenariusze to spółka PO i Dileków lub PO-PiS.

Na razie karty rozdaje PiS. Wybór Kwaśniewskiego jako interlokutora Jarosława Kaczyńskiego w debacie publicznej miał osłabić PO. PiS stara się ustawić jako alternatywa dla całej rzeczywistości politycznej III RP, jako formacja patriotyczna, walcząca o narodowe interesy i Polskę solidarną.

PO ma od początku problemy z byciem w opozycji. Partia ta proponuje liberalną gospodarkę, ale od kiedy do Ligii Prawicy Rzeczypospolitej weszła Unia Polityki Realnej, program gospodarczy Platformy prezentuje się już nijako. PO próbuje krytykować brak kompetencji PiS w polityce europejskiej. Tutaj jednak PO przebija lewica, która ma na swoim pokładzie Rosatiego, Geremka czy Onyszkiewicza i krytykuje PiS znacznie ostrzej.

Demokratów i Lewicą można by nazwać partią „okrągłego stołu”. W jednym ugrupowaniu spotkali się przedstawiciele obydwu stron. Po latach okazuje się, że cały podział w Magdalence na postkomunistów i „stronę społeczną” był jednak rodzajem oszustwa i wielką lipą. Tych panów od początku więcej łączyło niż dzieliło.

Kolejna partia z szansami na wejście do parlamentu to Samoobrona, która jednak nie może się otrząsnąć po ciosach

zadanych przez PiS. Kiedy cichną jedne afery pojawiają się następne (kupowanie podpisów przez posłankę Beger). Andrzej Lepper wyraźnie bez formy. Samoobrona wzięła na listy takie postaci jak Zygmunt Wrzodak (dawniej Solidarność z Ursusa), Piotr Ikonowicz (trockista z Nowej Lewicy) i Leszek Miller (nostalgia za PRL). Co ich łączy - nie wiadomo. Chyba, tak jak całą partię Leppera, chęć dostania się na stanowiska?

Trudno mówić o programie PSL. Partia ta stoi jednak z daleka od awantur, jest pożądanym koalicjantem dla PO, ale może także współdziałać z PiS czy DiLerami. Są chyba najbardziej „obrotowi” ze wszystkich partii.

Liga Polskich Rodzin zamieniła się w Ligę Prawicy Rzeczypospolitej. Do Romana Giertycha doszła Prawica Marka Jurka i UPR Janusza Korwina-Mikke. Skrót LPR pozostał. Liga jest najbardziej ideową propozycją dla wyborców. Proponuje zmniejszenie podatków, ograniczenie roli państwa (różnice z PiS i PSL), ale też nie boi się jasno stawiać tezy o chrześcijańskich korzeniach i wartościach Europy, nie zapominając przy tym o roli rodziny (co wykopuje przepaść do propozycji PO, czy DiL-erów). Wśród tych partii będą się rozgrywały główne wybory Polaków, także tych z zagranicy. Głosy oddane poza Polską będą jak zwykle dodawane do okręgu Warszawa I. W Warszawie zarejestrowano 8 list do Sejmu, także Partię Kobiet Manueli Gretkowskiej i Polską Partię Pracy. Listę PiS otwiera nazwisko Jarosława Kaczyńskiego. Numerem 2 jest Nelly Rokita, a tuż za nią umieszczono Małgorzatę Gosiewską, pierwszą żonę ministra Przemysła. Obecnie także posłankę. Wśród ciekawych nazwisk na stołecznej liście PiS jest też dyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego Jan Ołdakowski, wiceminister spraw zagranicznych Karol Karski (trafił do PiS z „Ordynackiej”) i wiceminister gospodarki Paweł Poncyliusz.

Listę PO na okręg warszawski pilotuje sam Donald Tusk. Tuż za nim szefowa miejscowych struktur Małgorzata Kidawa-Błońska. Z bardziej znanych nazwisk trzeba wymienić Andrzeja Czumę, b. działacza ROPCzIO, piłkarza Romana Koseckiego i satyryka Zulu-Gulę, czyli Tadeusza Rossa.

DiL-erów poprowadzi Marek Borowski, a za nim Ryszard Kalisz, Mariusz Święcicki (b. prezydent miasta z UW), Katarzyna Piekarska i dziennikarz „Nie” - Gadzinowski.

Samoobrona wybrała na pierwsze miejsce wspomnianego anarchiste Ikonowicza, PSL - twórcę „gadu-gadu” Foltyna, milionera, który lubi Marksa, zaś na czele listy LPR znalazł się obecny prezes UPR Wojciech Popiela. Wybór należy także do nas...

Bogdan Usowicz

ze świata

☐ Frekwencja w wyborach na Ukrainie wyniosła 63%. Przyspieszone wybory okazały się dużym sukcesem „pomarańczowych”. Wygrała, co prawda, „niebieska” Partia Regionów Wiktora Janukowycza - 34,18%, ale Blok Julii Tymoszenko zebrał 30,82%, a Nasza Ukraina - Ludowa Samoobrona prezydenta Wiktora Juszczenki - 14,27%. Obydwa ugrupowania mogą mieć w parlamencie większość. Do 450-osobowej izby weszli także komuniści - 5,36% i Blok W. Łytwyna - 3,17%. 3% progę nie przekroczyli socjaliści, którzy wspierali w koalicji rządzącej Janukowycza.

☐ Prezydent Władimir Putin dotrzymuje słowa i nie będzie się ubiegał wbrew konstytucji o trzecią kadencję, ale pewnie prezydentem i tak pozostanie. Putin wystartuje bowiem do parlamentu i chce być premierem. Jeśli prezydent „zachoruje” jego obowiązki przejmie premier, a za 4 lata, zgodnie z konstytucją Putin znowu będzie mógł brać udział w wyborach prezydenckich. Rosyjski spryt...

☐ Premier Wielkiej Brytanii Gordon Brown złożył wizytę w Iraku. Brytyjczycy w ciągu 2 miesięcy oddadzą kontrolę nad prowincją Basra Irakijczykom i planują zmniejszenie swojego kontyngentu wojskowego.

☐ W Birnie stłumiono bunt społeczny. Zginęło co najmniej kilka osób. Popierana przez Pekin junta wojskowa wyrzuciła z kraju dziennikarzy zagranicznych. Negocjacji z rządem podjął się wysłannik ONZ. USA i UE potępiły juntę i wprowadzają sankcje. Około 1000 buddyjskich mnichów Birmy podjęło w proteście strajk głodowy.

☐ Od roku 2009 Polska będzie miała w Parlamencie Europejskim 51 posłów. PE liczy 750 deputowanych.

☐ Król Belgii Albert II powierzył misję utworzenia rządu flamandzkiemu chadekowi Laterme’owi.

☐ W Katalonii doszło do manifestacji nacjonalistów, którzy palą portrety króla Juana Carlosa. Separatyzm narasta. Baskowie żądają referendum i zwiększenia autonomii. Poważnym krokiem w stronę podziału Hiszpanii jest też projekt rządu Zapatero o unieważnieniu wszystkich procesów zwolenników republiki z lat wojny domowej. Opozycyjna Partia Ludowa krytykuje taki projekt. Z Madrytu donoszą też o powstaniu nowej partii, która stawia sobie za cel utrzymanie integralności kraju.

☐ Szef Ligi Północnej Umberto Bossi rozpoczął „wojnę wyzwoleniczą” o oderwanie od Włoch Lombardii.

☐ Edmund Stoiber zrezygnował z funkcji szefa niemieckiej CSU i opuścił także fotel premiera Bawarii.

☐ W Bośni i Hercegowinie miejscowi Bośniacy i Serbowie doszli do porozumienia w sprawie reformy policji. Był to warunek stowarzyszenia tego kraju z UE.

☐ Wojska amerykańskie wyznaczyły 200

tyś. \$ nagród za informacje o czołowych przywódcach talibów w Afganistanie.

☐ W południowo-wschodniej Turcji Kurdowie zabili w zasadzce 12 funkcjonariuszy miejscowej służby bezpieczeństwa.

☐ Parlament Ekwadoru wybrał prezydentem tego kraju lewicowego polityka Rafaela Coreę. Lewica ma w 130-osobowym parlamencie 80 deputowanych. Corea zapowiada utworzenie systemu „socjalizmu XXI w.” na wzór Wenezueli i Boliwii.

☐ 60 deputowanych opozycji złożyło swoje mandaty w parlamencie Pakistanu. Jest to protest przeciw narzuceniu ponownie wyboru na prezydenta kraju gen. Musharafa.

☐ Po raz drugi w historii doszło do spotkania przywódców obydwu Korei. Prezydent Korei Południowej Ro Mu Chiun został powitany w komunistycznej Północy bardzo chłodno.

☐ Izrael zwolnił z okazji Ramadanu 87 więźniów palestyńskich.

☐ W Darfurze, na północy Sudanu po ataku na bazę sił pokojowych zginęło 12 żołnierzy Unii Afrykańskiej.

☐ Parlament Iranu uznał CIA i US Army za „organizację przestępczą”.

☐ Głównym eksporterem broni na światowym rynku są USA, które mają w nim 42% udziału. Za USA znalazły się Rosja i Wielka Brytania. Roczne obroty handlu bronią wynoszą ponad 40 mld dolarów.

☐ Rada Europy uchwaliła „Dzień przeciwko karze śmierci”. Wyznaczono go na 10 października. Decyzja jest o tyle dziwna, że po raz pierwszy Rada nie uszanowała weta zgłoszonego przez kraj członkowski UE. Potrzebę uchwalenia takiego dnia zakwestionowała Polska.

☐ PiS wezwał europosłów SLD do wycofania się z prac w grupie socjalistów PE. Chodzi o wypowiedź szefa tej frakcji Niemca Martina Schulza o potrzebie „izolacji Polski w UE”.

☐ Pod Budziszynem (Bautzen) odnaleziono szczątki polskich żołnierzy z armii Berlinga. Są to ofiary ciężkich walk, jakie toczyły się w tym rejonie w kwietniu 1945 r.

☐ Rosja wycofuje ze szkolnych komputerów system Windows. Zastąpi go bezpłatny Linux wsparty oprogramowaniem stworzonym w kraju. Porzucenie Windowsa to nie tylko oszczędność, ale także legalizacja, bowiem prawie wszystkie rosyjskie szkoły korzystały z kopii pirackich.

☐ Sąd rejonowy w Pradze orzekł, że katedra św. Wita na Hradczanach ma pozostać własnością państwa. Wcześniejsze decyzje sądu nakazywały zwrot świątyni Kościołowi. Katedrę znacjonalizowali w 1948 r. komuniści. Procesy w tej sprawie toczą się od 1994 r.

☐ Niemcy planują w przyszłym roku podnieść wysokość mandatów za wykroczenia drogowe. Za korzystanie z telefonu komórkowego w czasie jazdy trzeba będzie zapłacić 70 euro, za przekroczenie dozwolonej szybkości do 680 euro (teraz do 425), za brak zachowania odległości pomiędzy pojazdami - 400 euro.

Dokończenie ze str. 2

Jan Paweł II - Obróńca godności człowieka List Episkopatu Polski

Serdecznie zachęcamy wszystkich, by w niedzielę (14 października) zechcieli wesprzeć swymi ofiarami tę cenną inicjatywę polskich biskupów. Fundacja bowiem obejmuje pomocą sty-

pendialną ponad 1700 uczniów i studentów. Zdolni młodzi ludzie, pochodzący ze wsi i małych miast, objęci są programem edukacyjno-wychowawczym. Obok pomocy finansowej i formacji duchowo-religijnej poznają oni w czasie wakacji wielkie ośrodki miejskie, zwłaszcza uczelnie, by w przyszłości podjąć w nich studia. Wielu naszych stypendystów, po zdaniu matury już je podjęło. Poznali już Kraków, Warszawę, Trójmiasto, Poznań, a w tym roku byli we Wrocławiu. Wnikając w historię i w aktualną rzeczywistość Ojczyzny, spotykają się z ludźmi o ukształtowanym etosie patriotycznym i humanistycznym. Staje się to możliwe dzięki zbiorce ofiar pieniężnych, którą w niedzielę (14 października) przeprowadzą młodzi dla młodych. Dzięki naszej ofiarności rozwijają się wielkie talenty i realizują najszybsze marzenia, a naród zyskuje wielu młodych ludzi, znakomicie wykształconych, dobrze przygotowanych do czekających ich zadań.

5. Obrona życia obroną godności człowieka

Drodzy Bracia i Siostry! Tegoroczne hasło Dnia Papieskiego przypomina nam determinację, z jaką Jan Paweł II bronił godności każdego człowieka. Program tej obrony nakreślił już w swej pierwszej encyklice o Jezusie Chrystusie Odkupicielu człowieka. Godność człowieka, zagrożoną przez materializm praktyczny i cywilizację śmierci, ukazywał w swoim nauczaniu i całą swoją postawą. Bronił życia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci. Na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych upominał się o godność każdego człowieka i narodów najbardziej zagrożonych. Jest to program pracy Kościoła, gdyż człowiek jest jego drogą. Dlatego w encyklice *Evangelium vitae* Ojciec Święty napisał: „Każde zagrożenie godności i życia człowieka głęboko wstrząsa samym sercem Kościoła, dotyka samej istoty jego wiary w odkupieńcze wcielenie Syna Bożego i przynagła Kościół, by pełnił swą misję głoszenia Ewangelii życia całemu światu i wszelkiemu stworzeniu” (EV 3).

Nie tylko wierzący, ale także wielu ludzi dobrej woli idzie w ślady Ojca Świętego i broni godności człowieka, broniąc jego życia od poczęcia aż do naturalnej śmierci. Dlatego także w tym roku na Zamku Królewskim w Warszawie, w przeddzień Dnia Papieskiego, zostaną wręczone nagrody tym, którzy troszczą się o godność człowieka w duchu papieskiego nauczania.

6. Chrześcijańskie świadectwo

Umiłowani w Panu! Święty Paweł zwracając się do swojego umiłowanego ucznia Tymoteusza, woła dziś do nas wszystkich: „Nie wstydź się zatem świadectwa Pana naszego, (...) weź udział w trudach i przeciwnościach znoszonych dla Ewangelii według danej mocy Boga” (2 Tm 1,8). Drogę ku realizacji tego zadania wyznaczył nam Jan Paweł II - Obróńca godności człowieka! Jako Jego pokolenie, podejmiemy i prowadźmy nadal Jego zmagania o godność człowieka, stworzonego na Obraz Boga i odkupionego przez Mękę, Śmierć i Zmartwychwstanie Chrystusa.

W uroczystość JasnoGórskiej Królowej Polski błogostawimy wszystkim Rodakom: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi polscy.

Wszyscy są bliscy memu sercu i wszystkich obejmuję moją modlitwą

Rozmowa z ks. abp koadiutorem lwowskim
Mieczysławem Mokrzyckim

Ks. Mieczysław Mokrzycki w Bazylice watykańskiej 29 września b.r. otrzymał święcenia biskupie z rąk Benedykta XVI. Po 11 latach pracy na stanowisku drugiego sekretarza Jana Pawła II, a potem obecnego papieża, opuścił Watykan. Udaje się do Lwowa, gdzie będzie arcybiskupem koadiutorem obecnego metropolity kard. Mariana Jaworskiego, a w przyszłości jego następcą. Urodził się 29 marca 1961 r. w Majdanie Łukawieckim koło Lubaczowa. Święcenia kapłańskie otrzymał 17 września 1987 r. z rąk kard. Jaworskiego. Tytuł doktora teologii otrzymał w 1996 r. Pracował jako urzędnik w watykańskiej Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów.

W tym samym 1996 r. został drugim sekretarzem Jana Pawła II współpracując z abp Dziwiszem. Między innymi ks. Mokrzycki uczył Benedykta XVI mówić po polsku, przed jego pielgrzymką do Polski w 2006 r.

- *Przy okazji nominacji na arcybiskupa-koadiutora Lwowa pojawiły się pytania: skąd ta Ukraina i gdzie te ukraińskie korzenie księdza Mieczysława? Wyjaśnijmy to może. Gdzie te ukraińskie korzenie? Skąd ta Ukraina?*

Ks. M. Mokrzycki: Archidiecezja lwowska jest moją archidiecezją, w której się urodziłem, wychowałem, w której dojrzałem moje życie chrześcijańskie. W Łukawcu, czyli w mojej rodzinnej parafii, przyjąłem chrzest, bierzmowanie, pierwszą komunie świętą, tam też odprawiłem Mszę św. prymicyjną. W prokatedrze w Lubaczowie przyjąłem święcenia kapłańskie z rąk ks. bp. Rechowicza. Stąd te moje korzenie ukraińskie. Jest to moja diecezja, diecezja zawsze wierna, którą poznałem poprzez moje wychowanie chrześcijańskie, a najbardziej poprzez formację w seminarium. Kapłani archidiecezji lwowskiej byli przełożonymi w naszym seminarium i oni właśnie przekazywali mi całe dziedzictwo tej archidiecezji.

- *Archidiecezji - dodajmy - z bardzo bogatą historią...*

Ks. M. Mokrzycki: Tak, jest to druga po Gnieźnie metropolia w Polsce, ma bogate tradycje. Wielu wybitnych kapłanów pochodziło z tej diecezji, m.in. właśnie bp Baziak, który konsekrował Ojca Świętego Jana Pawła II. Mamy św. arcybiskupa Lwowa, Józefa Bilczewskiego. Ojciec Święty kanonizował także ks. Zygmunta Gorazdowskiego, założyciela sióstr Józefitek. Obecnie ks. kard. Marian Jaworski rozpoczął proces kanonizacyjny bł. Jakuba Strzemię.

- *W Łukawcu i w okolicy mieszka większość Księdza rodziny, tam się Ksiądz wychował. Ja chciałem zapytać o te początki. Pamiętam taką scenę, kiedy Ksiądz wprowadzał jako sekretarz Ojca Świętego gości na Mszę św. W pewnym momencie przyszła jedna starsza pani, Ksiądz się skłonił, ucałował ją w rękę. Wszyscy byli bardzo zaskoczeni i zastanawiali się: kim jest ta kobieta? Czy taki szacunek dla matki, dla kobiety, to jest to wszystko, co Ksiądz wyniósł z domu, z rodziny? Było Was sześcioro...*

Ks. M. Mokrzycki: Tak. W domu rodzinnym zawsze byliśmy wychowywani w duchu chrześcijańskim, w wielkim poczuciu obowiązku i szacunku wobec rodziców i dziadków. Uczyłem się tego nie tylko od moich rodziców, ale także od całego otoczenia - dziadków, wujków. W naszej tradycji, nie tylko rodzinnej, ale w całym otoczeniu zawsze widziałem pozytywne strony odnoszenia się z szacunkiem do drugiego człowieka.

W tym duchu wychowywano nas także i w szkole.

- Czy to, co Ksiądz wyniósł z domu, też pomogło potem w byciu kapłanem?

Ks. M. Mokrzycki: Tak. Byliśmy rodziną wielodzietną, było nas czterech braci i dwie siostry. Warunki w domu nie były bardzo wygodne. Wychowywała nas także praca. To nas bardzo jednoczyło, byliśmy bardzo ze sobą zżyci. Jedni drugim pomagali, starali się zawsze przyjść z pomocą, z dobrym przykładem. Kształtowaliśmy się nawzajem przez wspólne rozmowy czy zwracanie uwagi.

- Mimo nominacji w Watykanie wszyscy do Księdza mówią: Don Mietek, ksiądz Mietek, a nie - ksiądz arcybiskup. Hasło biskupie to jest „Humilitas” - pokora. Czy ta pokora pomaga w byciu człowiekiem, księdzem? Czy według Księdza pomoże także w byciu biskupem?

Ks. M. Mokrzycki: Cieszę się bardzo z tego, że w dalszym ciągu pracownicy w Watykanie, czy to na wyższym, czy na niższym szczeblu, zwracają się do mnie po imieniu, właśnie tym określeniem Don Mietek. Nawet sam Ojciec Święty mówi do mnie często Don Mietek albo Mietek. Cieszę się bardzo z tego, bo to pomaga mi w nawiązywaniu bliższych relacji, bo człowieczeństwo jest bardzo ważne w naszym codziennym życiu, w codziennym obcowaniu z ludźmi, żeby nie stwarzać jakichś barier, czasami barier sztucznych, bo wtedy ludzie mają do nas większe zaufanie, mogą z łatwością do nas przyjść, z nami porozmawiać, a w ten sposób możemy nawzajem się ubogacać.

- Jest Ksiądz jedynym w historii Polakiem, który był sekretarzem dwóch Papieży - Jana Pawła II i Benedykta XVI. Byli oni przede wszystkim biskupami, też biskupami Rzymu. Czy na tę drogę bycia biskupem w archidiecezji lwowskiej czegoś się Ksiądz od nich nauczył?

Ks. M. Mokrzycki: Papież, tak jak Pani powiedziała, są biskupami Rzymu i od nich nauczyłem się duszpasterstwa. Jan Paweł II żył diecezją rzymską, jej sprawy były mu bardzo bliskie. Zawsze troszczył się o wszystkich wiernych, o seminarium. Chciał, aby były szerzone różne organizacje i związki. Także sprawy rodziny, młodzieży były mu bardzo bliskie. Starał się nawiązywać kontakty z nimi poprzez kard. Ruiniego. Często odwiedzał też parafie. I tego duszpasterstwa biskupa nauczyłem się bardzo od naszego Ojca Świętego, ale także od obecnego Papieża.

- Czy oni w swoim byciu biskupami różnili się bardzo wg Księdza?

Ks. M. Mokrzycki: Jan Paweł II miał swój charyzmat. Myślę, że nie tylko sprawy całego świata, ale także sprawy diecezji rzymskiej były mu bardzo bliskie. Myślę, że obecny Ojciec Święty bardziej zwraca uwagę na powszechny wymiar Kościoła, może mniej uwagi poświęca Kościołowi w Rzymie.

- To było w sumie ponad 13 lat bycia sekretarzem. Jest to posługa w cieniu, ale posługa wymagająca niesamowitego oddania. Wiąże się to z tym, że mieszkając w centrum Rzymu, w Watykanie, ze względu na obowiązki mógł Ksiądz rzadko opuszczać to miejsce. Czy jest jakieś szczególne miejsce w Rzymie, które jest ulubionym miejscem księdza Mietka?

Ks. M. Mokrzycki: Moim ulubionym miejscem jest kościół i kolegium św. Karola, w którym spędziłem 4 lata podczas moich studiów w Rzymie. Było to kolegium międzynarodowe. Myślę, że sylwetka św. Karola, biskupa Mediolanu, wywarła na mnie także głęboki wpływ, przede wszystkim jego duchowość. Jest on w moim herbie i też w moim zawołaniu znalazło się słowo „humilitas” - pokora, które było jego zawołaniem. Kościół św. Karola jest mi bardzo bliski, znajduje się na Via del Corso, blisko Placu Hiszpańskiego, do którego często powracam myślami, a także i duchowo. Drugim takim miejscem oczywiście jest dla mnie bazylika św. Piotra, plac św. Piotra, z którym wiąże wiele przeżyć, zwłaszcza w Roku Świętym. Na wiele celebracji mogłem patrzeć każdego dnia z okna mojego miesz-

kania i przeżywać to, co przeżywali inni ludzie, przychodząc z pielgrzymką do grobu św. Piotra.

- Teraz jedzie Ksiądz do Lwowa. Czy to miasto już jest Księdzu bliskie? Czy tam są też miejsca, w które się chętnie wraca?

Ks. M. Mokrzycki: Miasto Lwów było bliskie każdemu człowiekowi. Znamy to z historii, z opowiadań, z różnych pieśni. Dla mnie ono też jest bardzo bliskie, z historii przekazywanej nam przez naszych przełożonych w seminarium. Jest to miasto bardzo piękne, a także bogate w kulturę chrześcijańską. Jest tam ponad 40 kościołów obrządku łacińskiego, które nadają atmosferę religijną temu miastu. Szczególnym miejscem, które zakorzeniło się w moim sercu, jest kościół św. Elżbiety, wybudowany przez św. Józefa Bilczewskiego. Włożył on w budowę tego kościoła swoje serce i poprzez jego proces beatyfikacyjny ten kościół stał się też dla mnie bardzo bliski. Do niego bardzo często przychodzę, aby się pomodlić i podziękować Panu Bogu za tak wielkiego arcypasterza naszej diecezji.

- 13 lat w Watykanie przy boku Papieży, a teraz Lwów. Co najtrudniej Księdzu zostawić?

Ks. M. Mokrzycki: Myślę, że najtrudniej mi będzie zostawić serce i centrum chrześcijaństwa, czyli plac i bazylikę św. Piotra, grób św. Piotra i grób naszego Ojca Świętego Jana Pawła II, z którym żyłem się bardzo, gdzie dojrzewała moja wiara, umacniało się moje przywiązanie do Kościoła powszechnego, z którego bardzo dużo zaczerpnąłem podczas mojego pobytu w Rzymie, także podczas studiów.

- Przez te ostatnie 13 lat, jak sekretarz dwóch Papieży odpoczywał? Jakie Ksiądz ma hobby?

Ks. M. Mokrzycki: Moim hobby jest spacer, a także słuchanie muzyki klasycznej, która mnie uspokaja i pomaga odpocząć, a także pomaga w formacji duchowej. Człowiek może wtedy medytować i kontemplować Pana Boga.

- A czy jest jakieś najpiękniejsze wspomnienie tych lat?

Ks. M. Mokrzycki: Trudno mi będzie w tej chwili te wspomnienia określić, wszystkie one złożyły się na to, że dojrzewałem duchowo w swoim życiu chrześcijańskim.

- Za kilkanaście dni jedzie Ksiądz do Lwowa. Co teraz chciałby Ksiądz powiedzieć ludziom stamtąd, którzy słuchają i czekają na swojego arcybiskupa?

Ks. M. Mokrzycki: Chciałbym, aby pamiętali o mnie w modlitwie, zwłaszcza w tych dniach przygotowania do święceń, w dniu konsekracji, a także w kolejnych dniach posługi biskupiej. Chcę im powiedzieć, że poprzez modlitwę wytworzy się atmosfera miłości, atmosfera jedności i nie będzie żadnych problemów między wyznaniaми, kulturami czy innych podziałów. Chcę także powiedzieć, że wszyscy są bliscy memu sercu i wszystkich obejmuję moją modlitwą.

- Mówi się, że jedzie Ksiądz na nietatwą misję, mówi się, że to będzie trudna praca. Czy Ksiądz też tak na to patrzy?

Ks. M. Mokrzycki: Mam wielką ufność i wielką nadzieję, i myślę, że Bóg będzie mi błogosławił i pomagał tak, że droga Jego nie będzie trudna, a moja będzie możliwa do pokonania.

- Z całego świata, od przyjaciół i znajomych napływają życzenia z okazji sakry biskupiej. Ludzie piszą o tym, co czują. Czy były jakieś życzenia, które szczególnie dotknęły Księdza serce, które najbardziej przemówiły?

Ks. M. Mokrzycki: Z wielką nadzieją i radością idę, aby służyć archidiecezji lwowskiej, bo właśnie w tych życzeniach wyrażała się wielka radość i miłość ludzi i zapewnienie o modlitwie w mojej posłudze biskupiej we Lwowie.

- Szczęść Boże, dziękuję bardzo za rozmowę.

Ks. M. Mokrzycki: Bóg zapłać.

Rozmawiała Beata Zajczkowska

LA PAGE DES FRANCOPHONES
de Richard Zienkiewicz (rzienk@laposte.net)

SATISFACTION

De plus en plus de Polonais sont satisfaits de leur sort et de

phot. G. Jędrzejowska

celui de leur pays.

C'est ce qui ressort des résultats de l'enquête menée au premier trimestre 2007 par l'École supérieure des finances et du management de Varsovie (WSFiZ). Intitulée «Diagnostic social», cette enquête a été réalisée dans le cadre d'un projet pluridisciplinaire qui a vu le jour en 2000 et qui a déjà effectué trois études dans le passé. C'est toujours le même échantillon représentatif qui est suivi depuis sept ans. Ce panel, sur lequel on procède à de nombreuses mesures, regroupe cinq mille cinq cents ménages représentant douze mille six cents personnes interrogées de plus de seize ans. L'enquête porte sur la structure sociodémographique des ménages, sur leurs conditions de vie, ainsi que sur la qualité et le style de vie des citoyens. D'après la quatrième édition de l'étude, les Polonais sont satisfaits de la situation du pays avec un indice qui est passé de 13% en 2005 à 19% cette année. C'est la première fois que l'on constate un accroissement de la satisfaction. Mais contrairement à ce que l'on pourrait supposer, la politique n'a rien à voir avec cette hausse car seuls 5% estiment que le pouvoir exerce une influence sur leurs succès. C'est bien là le signe de la coupure existant entre les simples citoyens et la classe politique. Cela confirme que les Polonais ne font pas confiance aux politiciens. Dès lors, il n'est pas étonnant que la participation soit si basse aux élections. Cette année, 76% ont déclaré qu'ils étaient heureux, 60% qu'ils vivaient bien, et 40% qu'ils étaient contents d'eux-mêmes alors qu'ils n'étaient que 30% à exprimer leur autosatisfaction il y a cinq ans. Tous ces résultats sont des moyennes qui cachent de grandes différences liées à l'âge, au niveau d'éducation, au lieu de résidence et à la catégorie socioprofessionnelle. Si nos compatriotes d'entre Bug et Oder sont si satisfaits, c'est que leur situation matérielle s'améliore. Les revenus des ménages augmentent et 70% déclarent qu'ils n'ont pas de difficultés pour boucler les

finis de mois. Cela permet des achats pour s'équiper: 85% disposent d'un lave-linge automatique (+7 points par rapport à 2003), 61% d'au moins une voiture (+6 points), 64% de la télévision par câble ou par satellite (+10 points), 50% d'un ordinateur de bureau (+15 points), 44% d'un four à micro-ondes (+15 points), 50% d'un lecteur de DVD. On constate que plus on part de bas, plus l'augmentation est importante. L'équipement en téléphone fixe, qui était autrefois si difficile à obtenir, est en diminution: 75% déclarent en posséder un contre 82% en 2003 (-7 points). Si les Polonais boudent maintenant ce moyen de communication, c'est que celui-ci commence à être supplanté par d'autres outils de meilleur marché comme Internet ou le téléphone portable. L'accès au Web est passé de 17% des ménages en 2003 à 37% en 2007 et se fait maintenant presque exclusivement par des liaisons à haut débit. Dans ce domaine on peut constater des inégalités notamment avec les habitants des villes qui sont deux fois plus équipés que ceux du reste du pays, avec les plus jeunes de la tranche 16-24 ans qui sont vingt-quatre fois mieux équipés que les plus de 65 ans (73% contre 3%) ou avec les catégories aux revenus élevés par rapport aux plus démunis. Devant ces chiffres en hausse, il faut quand même garder à l'esprit que 26% des Polonais ne profitent pas des nouvelles technologies de communication. Le rapport constate que les personnes ayant un accès à Internet sont plus actives socialement avec une appartenance accrue à des associations, ou politiquement avec une participation accrue à des débats publics. Ce sont eux qui mettent le plus de confiance dans la démocratie. Malgré cela, la participation des Polonais à la vie démocratique reste encore faible. On est encore loin d'une société civile généralisée. Celle-ci reste toujours le domaine d'une minorité de personnes – les mieux éduquées, jeunes et ayant des revenus éle-

vés. Seulement 15% des citoyens appartiennent à une organisation – association, parti politique, comité, conseil, groupe religieux. En un mot, les Polonais n'identifient pas encore le bien public, le bien commun, au leur propre. D'après le rapport, ils sont plutôt individualistes et n'ont en général confiance en personne, excep-

té la famille et les plus proches amis. L'enquête menée il y a six mois présente encore bien d'autres résultats. Elle est très riche sur de nombreux sujets et dépeint un tableau contrasté de la société polonaise actuelle que le manque de temps et de place ne permet pas de développer plus, mais sur lequel je pourrais revenir dans les mois à venir. On peut toutefois résumer l'ensemble en une petite phrase: contents d'eux mais méfiants des autres. C'est tout le paradoxe de l'image des Polonais mise en exergue par l'étude.

ZAPISY NA STUDIA

Od 8 lat istnieje i rozwija się przy Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu Studium Filozoficzno-Etyczno-Społeczne, pomyślane jako załączek centrum kształcenia i dialogu z kulturą współczesną.

Powstało ono z inicjatywy „oddolnej” uczestników wykładów filozoficznych i jego organizatorów. Powstało świadomie właśnie tutaj, w Paryżu, jako w szczególnym miejscu - dziś głównym ognisku europejskiego neopogaństwa. Paryż jest bowiem aktualnie rozsądkiem postmodernistycznej kultury, kuźnią idei nowej Europy (Unii Europejskiej), dekonstruktor kultury klasycznie europejskiej i chrześcijaństwa (zwłaszcza katolicyzmu).

Studium przygotowuje swoich studentów do podjęcia dyskusji z myślą współczesną - filozoficzną, światopoglądową, religijną, czy ideologiczną. Prowadzi ono bogatą działalność - edukacyjną, formacyjną, sympozyjalną, rekolekcyjną, translatorską itp., oraz umożliwia odbywanie pełnych studiów z zakresu filozofii na KUL-u. Wszystko to jest możliwe przede wszystkim dzięki wsparciu moralnemu i organizacyjnemu ze strony PMK, naukowemu ze strony KUL-u, samych →

„Zostaną po nas guziki” filmowa opowieść Andrzeja Wajdy o Katyniu

Joanna Pietrzak-Thébault

Film „Katyn” Andrzeja Wajdy oglądałam na zwykłym seansie filmowym - nie na pokazie dla dziennikarzy czy VIP-ów. Był wieczór w środku tygodnia, telewizyjna jedynka transmitowała w *prime time* mecz polskich siatkarek o wejście do półfinału mistrzostw Europy, a tymczasem sala kinowa była niemal pełna.

Młodzi widzowie, którzy zaopatryli się w bufecie w nieodłączny atrybut - gigantyczne pojemniki z popcornem - odstawili je już po pierwszych scenach filmu. W czołówce filmu przesuwają się po niebie ciemne, ciężkie chmury - taka pozostanie tonacja całego filmu i nic, ani na chwilę, jej nie rozjaśnia, jak nic nie może zmienić losu oficerów Rzeczypospolitej i ich rodzin. Trzeba być nie lada mistrzem kina, by tę tonację unieść przez cały film, nie wpaść w patos, przesadę, albo po prostu nie zdudzić widza. Skupiona cisza wisiała więc nad salą, napięcie szybko toczącego się opowiadania - zmierzającego do wszystkim przecież znanego końca - niezmiennie rosło. Gdy ekran zgasł i zabrzmiały dźwięki kompozycji Krzysztofa Pendereckiego (znakomity twórca jest autorem ścieżki dźwiękowej do całego filmu), nikt nadal się nie poruszył. Siedzieliśmy tak przez dłuższą chwilę nawet po wyświetleniu napisów końcowych. Ten seans nie miał w sobie nic wyjątkowego. Wiem, że tak jest zawsze i na wszystkich seansach. Słusznie mówi się, że doznajemy oto czegoś w rodzaju „zbiorowego katharsis” - oczyszczenia. Oczyszczenia nie z winy zapomnienia, lecz z konieczności życia w kłamstwie. Film Wajdy jest bowiem nie tylko filmem o zbrodni, o

Kadr z filmu o Katyniu

zbiorowej śmierci, ale i filmem o kłamstwie, które zawsze wychodzi na jaw i o prawdzie, której nie sposób ukryć. Cóż to jest zresztą, mógłby ktoś powiedzieć, te kilkanaście tysięcy zabitych, wobec milionów, jakie pochłonęły wojna i totalitaryzmy! Chodzi tu o coś więcej - o prawdę właśnie, której nie da się przysypać sowickim buldożerem, ani zamknąć za wysokim i szczelnym płotem grodzącym podsmoleński las. Okazuje się, że prawdziwe były słowa filmowych bohaterów o tym, że pamiętniki nie płoną, a wojskowe guziki zawsze najdłużej pozostają nie zniszczone.

Nie warto rozprawiać teraz, czy „Katyn” należy do najlepszych filmów Andrzeja Wajdy. Niewątpliwie należy do filmów

najlepiej zagrzanych. „Szkoda umierać, kiedy w Polsce pojawia się tyłu dobrych młodych aktorów”, powiedział 81-letni reżyser po uroczystej premierze w warszawskim Teatrze Wielkim. Sam zawsze przyznawał, że jest to film bardzo osobisty, że zrobił go w dużej mierze dla siebie - poświęcił swoim rodzicom: ojcu, który zginął w Katyniu i matce, która nigdy nie pogodziła się z tą stratą i z tym, że nie mogła o niej głośno mówić. Bo obok nieszczęsnego losu oficerów, właśnie dramat rodzin jest wiodącym tematem filmu: rodzin, które najpierw czekają, bardzo szybko, schwytane w obręcz zastawioną przez dwóch okupantów, zaczynają same drogo płacić za mężów - oficerów, potem niedowierzają, potem znowu czekają, a wkrótce zaczynają albo ukrywać prawdę albo żyć pod ciężarem strachu przed represjami nowej władzy...

Wajda pokazuje jak niepostrzeżenie poszerza się krąg katyńskich ofiar: stają się nimi i najbliżsi, którzy nie chcieli uciekać od prawdy, i pomagający im ksiądz, i nawet ci, którzy przeżyli, a potem nie potrafili unieść ciężaru własnych pogmatwanych losów. To także film o tworzeniu się, niemal niepostrzeżenie, wspólnoty „rodzin katyńskich”. I o tym, jak, wraz z oficerami II RP, odszedł dawny świat: taki, w którym wojskowa przysięga obowiązywała ponad wszystko, w którym przełożeni zawsze dawali przykład podwładnym, przed kobietami stukano się z szacunkiem obcasami, nawet po otrzymaniu niezasłużonej bury, świat, w którym przechowana przez wojenne lata szabla, pudełko z orderem, rzeczy zmarłego w obozie Sachsenhausen bywały największym (i często jedynym) skarbem.

Wajda pokazał i tutaj swój filmowy „pazar”: niezapomniane pozostaną symboliczne i realne zarazem sceny rozrywania polskiej flagi na czerwoną radziecki sztandar i na onuce, figury Chrystusa, którą ksiądz znajduje pod żołnierskim płaszczem, stosiku odebranych jeńcom pasów i szczyrzyków...

Jedna z bohaterki słucha słów z Antygony Sofoklesa - niedługo sama stanie się Antygoną, „szalona sądzona przez szaleńca” - poniesie karę, ale przedtem odprawi symboliczny pogrzeb brata, zawożąc na rodzinny grób tablicę z „zakazaną” prawdziwą datą śmierci. W tym pogrzebie właściwie uczestniczymy my wszyscy, po 67 latach, we wszystkich salach kinowych Polski. A przecież dopiero po pogrzebie można zakończyć żałobę, uciszyć ból, wybaczyć winnym, budować przyszłość.

→ studentów oraz różnej pomocy ludzi dobrej woli.

Dwuletnie Studium gromadzi wokół siebie setki młodych ludzi - studentów, wolnych słuchaczy i wolontariuszy, a uczestniczyło w nim już ponad 700 osób. Za sprawą działalności Studium, powstaje w Paryżu nowe środowisko związane z Kościołem, budujące swoją podmiotowość, rozszerzające aktywność, przenikające ze swoimi ideami, do coraz szerszych kręgów Rodaków oraz samych Francuzów.

Kultura polska, a co za tym idzie i Kościół polski wraz z KUL-em mają i w tym wypadku szczególną okazję do wyjątkowego wsparcia chrześcijańskiej kultury Europy. Mają oni wielki racjonalny dar, jakim jest filozofia klasyczna z jej niezastąpionymi osiągnięciami, zachowanymi i rozwiniętymi w tzw. Lubelskiej Szkole Filozoficznej, za sprawą między innymi o. M. A. Krąpca i K. Wojtyły.

Polska i KUL mają coś, czego wydają się być nieświadomi - racjonalne narzędzia do budowy cywilizacji miłości - którą głosił i o powstanie której zabiegał Jan Paweł II, profesor KUL-u.

STUDIUM FILOZOFICZNO- ETYCZNO-SPOŁECZNE IM. JANA PAWŁA II

przy PMK w Paryżu

**ogłasza zapisy na rok akademicki
2007/2008.**

1. Na trwające już od 8 lat **STUDIA MAGISTERSKIE Z ZAKRESU FILOZOFII, ETYKI I POLITYKI.**

2. Po raz pierwszy w tym roku rozpocznie działalność tzw. **WOLNY UNIWERSYTET**, otwarty dla wszystkich zainteresowanych (niezależnie od wieku), a prowadzący wykłady i konwersatoria - w sposób niekonwencjonalny - z dziedziny filozofii i teologii, wiedzy o kulturze, religii, historii i życia społeczno-politycznego.

3. Ponadto organizowane są **PODYPLOMOWE EUROPEJSKIE STUDIA SAMORZĄDOWE** dla absolwentów wyższych uczelni, chcących podjąć pracę w administracji Unii Europejskiej.

Szczegółowe informacje: w Sekretariacie Studium we wtorki i środy (9⁰⁰-12³⁰), czwartki i piątki (16⁰⁰-19⁰⁰), pod adresem: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Parys; tel. 01 42 60 66 58.

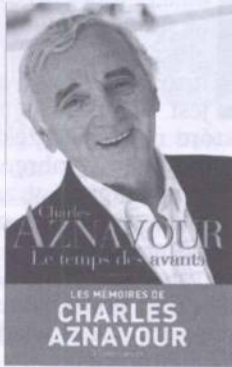

Polska - Francja - Świat

Anna Rzczycka

Charles Aznavour w maju 2004 roku skończył 80 lat. W swym życiu doświadczył wygnania, wojen, trzęsień ziemi.

Był przyjacielem takich sław, jak Frank Sinatra, Jean Cocteau, Ray Charles, Edith Piaf, Yves Montand. Zwiedził wszystkie kraje świata. Za kilka dni rozpoczyna ostatnie publiczne koncerty swego życia - w paryskim Pałacu Kongresów, a potem w czasie tournée przez całą Francję śpiewać będzie najpiękniejsze piosenki swego repertuaru, który liczy ich 800. Będzie to zapewne także okazja do przypomnienia, że 3 lata temu, w przeddzień swych 80 urodzin Aznavour opublikował swą autobiografię „Czas tego, co było przedtem”. Zredagował ją sam od pierwszej do ostatniej strony, w odróżnieniu od wspomnień, które ukazały się w 1974 roku i które napisał w jego imieniu kto inny. „Czas tego, co było przedtem” to opowieść o Armenii, skąd wywodzi się ród Aznawurianów, o Paryżu, gdzie Charles wyrastał jako dziecko, o latach 50. kiedy debiutował jako artysta, o jego pasjach, latach dobrych i gorszych, o drodze do wielkiej kariery. Aznavour snuje swą opowieść jak prawdziwy poeta, nie obchodzi go precyzja,

nie dba o daty, chce przekazać sedno tego, co przeżył, chce podzielić się emocjami i wrażeniami. „Zacząłem występować - czytamy między innymi - na przełomie lat 40. i 50. w kabarecie „L'heure bleue” na Pigalle. Artystów angażowało się wtedy na dwa tygodnie. Śpiewałem piosenki Charles'a Trenet przy akompaniamencie pianisty Pierre'a Roche przed publicznością złożoną głównie z większych i mniejszych przestępców. Po odstawieniu swych narzędzi pracy, rewolwerów i karabinów maszynowych za kontuar, instalowali się przy stolikach, zawsze ponurzy i milczący. Nigdy nie zadawali sobie trudu, by nas oklaskiwać; odnosiliśmy wrażenie, że są całkowicie obojętni. Tak zupełnie obojętni jednak nie byli, bo kiedy nasz kontrakt dobiegł końca i kiedy nasze miejsce zajął ktoś inny, gangsterzy zmusili dyrektora kabaretu, by nas sprowadził na nowo.”

Charles Aznavour poznał Edith Piaf w 1946 roku. W swej autobiografii tak ją wspomina: „To był ktoś wyjątkowy. Ktoś o wielkim sercu i charakterze, który był połączeniem świętej Teresy i diabła. Edith była ucieleśnioną sprzecznością. Kiedy wchodziło się w krąg jej znajomych, nie było mowy o tym, by z niego wyjść, Edith potrafiła opętać każdego. Była osobą niezwykle upartą, kiedy jej na czymś zależało - a często chodziło o drobiazgi - dałaby

się raczej zabić, niż zrezygnować, czy zmienić zdanie. Niewiarygodne, ile uroku, geniuszu i złej woli mieściło się w tej malutkiej osobce. Byłem przyjacielem Edith do końca jej dni - był to rodzaj miłości braterskiej, czule powiernictwo, które nigdy nie posunęło się dalej niż przyjaźń. Do swej przeszłości ulicznej pieśniarki Edith odnosiła się z nostalgią, żałując, że nie może już uczęszczać na bale i do popularnych kafejek”.

Charles Aznavour przez długi czas nie przywiązywał znaczenia do swych ormiańskich korzeni, był zbyt pochłonięty komponowaniem i występami. Potem, dosyć nagle uprzytomnił sobie, że jego historia zaczęła się o wiele wcześniej niż myślał, kilka wieków temu, na ziemi, która stała się grobem dla tylu jego rodaków. „Tak jak Armenia - wspomina Charles Aznavour - w młodości byłem pod wpływem bardzo wielu stylów życia, stylów poezji i muzyki - interesowała mnie sztuka rosyjska, żydowska, cygańska, arabska, francuska, hiszpańska i amerykańska. Kiedy teraz ktoś mnie pyta, czy czuję się bardziej Francuzem, czy Ormianinem, odpowiadam, że jestem stu procentowym Francuzem i stu procentowym Ormianinem. Jestem jak kawa z mlekiem - kiedy oba składniki są zmieszane, nie sposób ich oddzielić.

Aznavour jest w Armenii bardzo sławny. Wiele zrobił dla ojczyzny swych przodków, finansując budowę wielu ormiańskich szkół i szpitali, pomagając krajowi stanąć na nogi, gdy ten uniezależnił się od wpływów sowieckich i stawał się całkowicie niepodległym państwem.

Krzyżówka z cytatem z ulubionej pieśni Jana Pawła II - proponuje Maryla Dziwniel -

Poziomo: A-1. Spowiednica. C-7. Zakręt, wnęka. D-1. Dawny powóz czterokołowy o nadwoziu w kształcie pudła. F-1. Przeistoczenie dokonujące się w czasie Mszy. H-4. Rozproszenie się jakiejś narodowości wśród innych. I-1. Od czarnej i laciatej też jest białe. Kobieta podstępnie działająca.

Pionowo: 1-A. W liturgii rzymsko-katolickiej pieśń podobna do psalmu. 2-F. Il d'....., wyspa należąca do departamentu Poitou - Charentes. 3-A. Komórka nerwowa. 4-H. Rezydencja ziemianina. 5-A. Dobra Nowina. 7-C. Część kościoła. 8-A. Tucznik. 9-F. Miasto z muzeum historycznym Wandei (Maine- et- Loire). 10-A. Jedno z zastępczych imion Jahwe. 11-F. Utrata zdolności chodzenia na skutek schorzenia systemu nerwowego.

Rozwiązanie utworzą litery
z ponumerowanych pól.
Życzymy powodzenia!

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr. 31
(16 września 2007):

Bądź sobą i myśl samodzielnie.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A					12						20
B			8							19	
C			10				14				15
D	1							13			
E	2										
F							6		17	11	
G									18		9
H					23			3			
I			21				5				7
J		4									
K		22			16						

Poziomo: tłumaczka, galanteria, Apo, fakir, Etna, płąsy, mezalians, data, papryka, samolot, pole, piec, ircha, Lui, stworzenie, charakter.
Pionowo: trauma, zapłata, ubocze, podmiot, asfalt, bon, bzy, zakład, nać, wiano, agrest, ojciec, ślina, ale, edycja, dno, paż, posada, żeglarz, sto lat, piąstka, gęsiór.

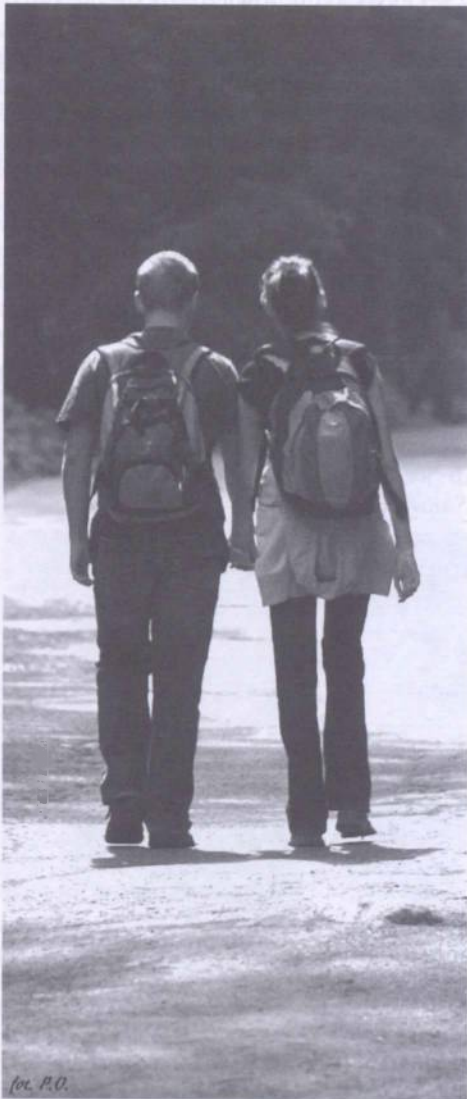

O czym piszą inni

Prasoznawca

W ostatnich dniach hitem politycznym miała być debata telewizyjna Jarosław Kaczyński - Aleksander Kwaśniewski. Sondaże ogłoszone nazajutrz po debacie - podaje PAP w serwisie z 2 października - nie wskazują na jednoznaczny zwycięzcę, więcej punktów przyznało Kwaśniewskiemu, jednak z taką oceną nie zgadza się wielu komentatorów (np. w „Rzeczpospolitej” i „Dzienniku” z 2 października), którzy podkreślają, że premier Kaczyński okazał bardziej swobodny i błyskotliwy. „Nasz Dziennik” (2 października) „pojedynkowi” Kaczyński - Kwaśniewski poświęca nie wiele uwagi, jednak negatywnie ocenia nieobecność w debacie lidera Platformy Obywatelskiej.

Polacy są szczęśliwi jak nigdy. Tak wynika z ogłoszonej Diagnozy Społecznej 2007 - czwartej edycji największego

w naszym kraju badania warunków i jakości życia Polaków. Przeprowadził ją zespół naukowców z różnych polskich uczelni i instytutów badawczych. Zbadanych zostało 5532 gospodarstw domowych i 18

021 osób. Głównym tematem badań była ocena codziennego życia Polaków. Okazała się ona najwyższa od czasów, kiedy Polska stała się wolnym krajem. Aż 76 proc. Rodaków żyjących w kraju uważa, że są szczęśliwi. Współautor diagnozy prof. Janusz Czaplinski, na łamach „Dziennika” (1 października) stwierdza: *Najbardziej wzrosło zadowolenie Polaków z perspektyw na przyszłość. W takim samym tempie rosło zadowolenie z sytuacji materialnej, z zasobów, jakie ludzie mają. Wzrosło też zadowolenie ze stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Bylibyśmy jeszcze bardziej szczęśliwi, jednak pogarszają się nasze relacje z przyjaciółmi oraz ocena małżeństwa i kontaktów z dziećmi. Mamy coraz większe wymagania wobec partnera, nie pielęgnujemy relacji małżeńskich, nie dbamy o nie, nie chuchamy na nie. I łatwo jest podjąć decyzję o rozstaniu. Z dziećmi jest inaczej. Stają się coraz pewniejsze siebie, coraz bardziej krnąbrne, mniej się liczą z rodzicami. Jednocześnie pojawiło się więcej pokus, które ściągają je na złą drogę: alkohol, narkotyki i agresja jako sposób na zdobywanie pozycji w środowisku. A ponieważ nie panujemy nad tym, nie potrafimy tego określić, pogarszają się relacje rodziców z dziećmi. Gdyby związki społeczne były na odpowiednim poziomie, być może osiągnęlibyśmy wskaźnik 80 proc. W USA szczęśliwe jest 85 - 88 proc. obywateli. W Europie najwyższe wskaźniki mają kraje nordyckie... Rolnicy są mniej szczęśliwi niż inne grupy, bo ich perspektywy na przyszłość nie są takie pewne. Jednak ich sytuacja też się zaczęła poprawiać, bo w związku z dopłatami unijnymi wzrosło ich poczucie bezpieczeństwa ekonomicznego.*

W diagnozie nie znajdujemy oceny i prognozy na temat tego, w jaki sposób i czy w ogóle, ten pozytywny stan polskiego społeczeństwa A.D. 2007, ma związek z polityką i czy w jakiś sposób przełoży się na preferencje wyborcze. Natomiast socjolog alarmują, iż młode pokolenie Polaków jest coraz bardziej obojętne na sprawy polityczne kraju, dotyczy to również zbliżających się wyborów. Młodych Polaków nie wiele interesują idee. Całkiem obcy jest im romantyzm. Kierują się własnym interesem. I dlatego - twierdzi na łamach „Newsweeka” (7 października) prof. Barbara Fatyga - wyjeżdżają z kraju, a większość z nich nie pójdzie do urn wyborczych.

Nie ma sensu mówić językiem XIX wieku o zobowiązaniach wobec kraju ludziom, których krajem jest Europa i świat. To do nich nie trafia, tak z nimi rozmawiać nie należy. U nas wciąż pokutuje model, w którym dzieci i ryby głosu nie mają. Z różnych badań od kilkunastu lat wynika, że

młodzi Polacy chcą żyć w przewidywalnej rzeczywistości, w przewidywalnym społeczeństwie, i to bez względu na to, jakie mają poglądy polityczne. Bo jak można startować w dorosłe życie w warunkach bezustannej niepewności. Normalni ludzie chcą założyć, że jak wezmą kredyt, to będą w stanie go spłacić, że jak będą mieli rodzinę, to ich dzieci pójdą do takiej, a nie innej szkoły, że jak założą firmę, to nie zmiecie jej niestabilne prawo. Tak, ta młodzież jest nienormalnie normalna. Bo ile można karmić się symbolami. Młodzi Polacy, którym w ojczyźnie przypina się etykietkę kosmopolitów, przechodzą zdumiewającą przemianę. Znajdując się w otoczeniu rówieśników z innych krajów, nagle zaczynają poszukiwać własnej polskiej tożsamości. I żeby ją odnaleźć, opierają się na najbardziej wyświechtanych, prymitywnych stereotypach: Francuz to rozleniwiony żabojad, Niemiec - szkoda gadać, wróg, a Angol - zarozumialec, za to Polak z tą ułańską fantazją i gościnnością, o, to dopiero jest ktoś.

Okazuje się, że w kraju mamy małą stabilizację polityczną. Nie powstają żadne nowe partie, mimo narzekań na istniejące, te trzymają się bardzo dobrze. Tak w każdym razie twierdzi wpływowy politolog z Uniwersytetu Śląskiego Marek Migalski. Uważa, że Polacy przyzwyczaili się do partii, które obecnie nadają ton życiu politycznemu i to się już nie zmieni. W „Rzeczpospolitej” (1 października) czytamy:

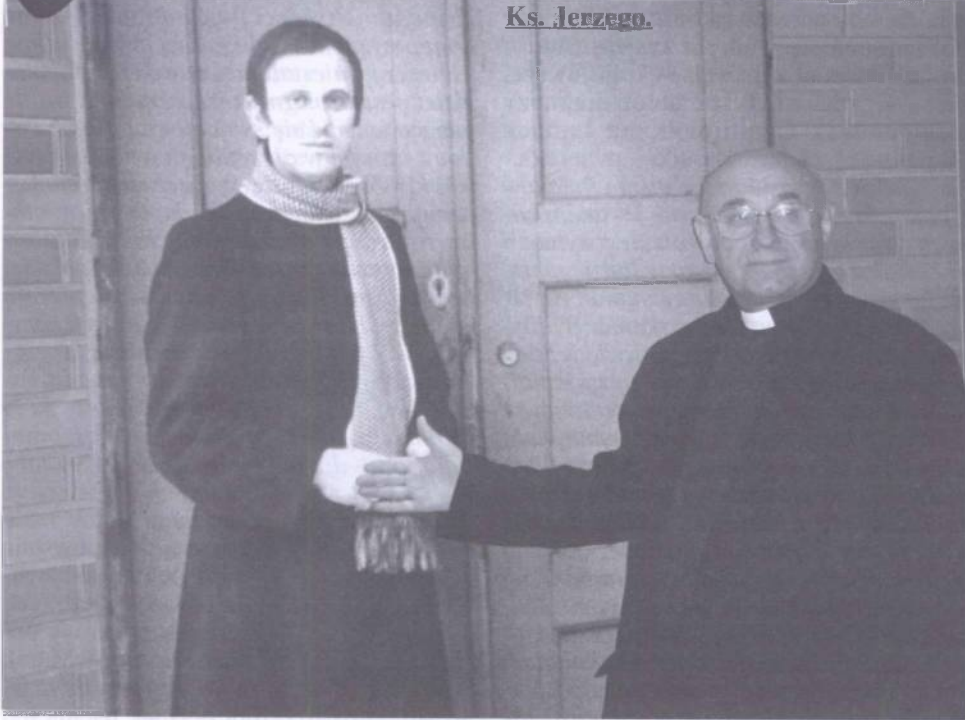
W latach 90, jak grzyby po deszczu powstawały nowe podmioty, którym udawała się sztuka wejścia do parlamentu. Zakończył się proces rejestracji list wyborczych i okazało się, że na poziomie ogólnopolskim będziemy mogli głosować tylko na siedem komitetów - sześć to znane i obecne już w Sejmie: PO, PiS, LiD, PSL, LPR i Samoobrona, siódmym jest Polska Partia Pracy, która nie ma żadnych szans na przekroczenie 5 - procentowego progu wyborczego. Skład polityczny będzie bliźniaczo podobny do tego z lat 2005 - 2007, ale także z kadencji 2001 - 2005. Znaczące będą oczywiście różnice siły poszczególnych klubów - niektóre partie będą lepiej reprezentowane, a inne będą się musiały pogodzić z mniejszą liczbą „szabel” sejmowych. Ale najważniejsza jest właśnie owa petryfikacja, skamienienie całego systemu. Stało się to głównie dzięki sposobowi finansowania partii politycznych - te, którym udało się sztuka przekroczenia 3 proc. ważnie oddanych głosów, czyli właśnie progu finansowania, mają ogromną przewagę nad nowymi podmiotami. Są częściej prezentowane w mediach, ich liderzy są zapraszani do programów publicystycznych i - co najważniejsze - na ich kontaktach, co miesiąc pojawiają się naprawdę duże pieniądze. Zakończył się okres radosnej twórczości w dziedzinie powstawania formacji politycznych, nie jesteśmy skazani na kupowanie kota w worku. System nam się ustabilizował.

Z PRL-u na Golgotę

Barbara Stettner-Stefańska

O utworzonym przez siebie Muzeum Sługi Bożego Ks. Jerzego Popiełuszki mówi ks. prałat Zygmunt Małacki, proboszcz warszawskiej parafii pod wezwaniem św. Stanisława Kostki, przy której znajduje się grób

Ks. Jerzego.

- Księżę Prałacie, od 1998 r. jest Ksiądz proboszczem parafii, która była ostatnim miejscem posługi Księdza Jerzego Popiełuszki. Czy Ksiądz znał go osobiście?

- Zналиśmy się doskonale. Byłem kolegą Ks. Popiełuszki z Seminarium w Warszawie, przez jeden rok mieszkaliśmy nawet w jednym pokoju. Pan Bóg tak sprawił, że po raz ostatni spotkałem się z nim jakieś dwa tygodnie przed jego śmiercią, na początku października 1984 r. Przyszedł do mnie do kościoła akademickiego św. Anny, gdzie byłem rektorem. Nasza rozmowa miała wtedy bardzo poważny charakter, nawet nie wiem, dlaczego tak się złożyło. Zadałem mu m.in. pytanie, czy boi się śmierci... Był już przecież na niego zamach, śledzono go, grożono mu śmiercią... Według mojego rozeznania co najmniej przez pół roku wychodząc codziennie ze swego mieszkania na pierwszym piętrze żoliborskiej plebanii miał świadomość, że oto może po raz ostatni przekręca klucz w zamku, bo więcej nie wróci... Usłyszałem w odpowiedzi, że nie boi się śmierci, że jest przygotowany... Niebawem, 19 października, został zatrzymany przez oprawców z Służby Bezpieczeństwa w drodze z Bydgoszczy do Warszawy. Zbitego, zmasakrowanego, skrępowanego, z kamieniami przywiązany do nóg, wrzucono go do tamy na Wiśle pod Włocławkiem. Ciało Księdza Jerzego odnaleziono dopiero 30 października. Nigdy nie przypuszczałem, że zostanę... kustoszem jego grobu.

- ... i współtwórcą Muzeum Sługi Bożego śp. Ks. Popiełuszki. Otwarto je w 2004 r., w dwudziestą rocznicę jego śmierci...

- Potrzeba utworzenia muzeum poświęconego Ks. Jerzemu narodziła się już 3 listopada 1984 r., a więc w dniu jego pogrzebu, w którym uczestniczyło około miliona osób. Po tej wielkiej manifestacji religijno-patriotycznej zostały tysiące szarf z wieńców i wiązanek, transparenty. Ówczesny proboszcz parafii, a zarazem wielki przyjaciel Ks. Popiełuszki, ks. prał. Teofil Bogucki, zabezpieczył dokumenty i rzeczy osobiste zamordowanego kapłana... Z przeznaczeniem dla przyszłego muzeum. Parafianie i przyjaciele Księdza Jerzego spontanicznie przynosili fotografie i różne pamiątki związane z jego osobą. Część z tych przedmiotów wykorzystaliśmy w obecnej ekspozycji, której scenariusz opracowałem wspólnie z panią Ewą Anną Zajac i Grzegorzem Pfeiferem. Autorem architektonicznego projektu wystawy jest dr arch. Jacek Kwiatkowski. Muzeum mieści się w podziemiach kościoła, zajmuje powierzchnię ok. 300 m kw., wchodzi się do niego od strony grobu Ks. Popiełuszki.

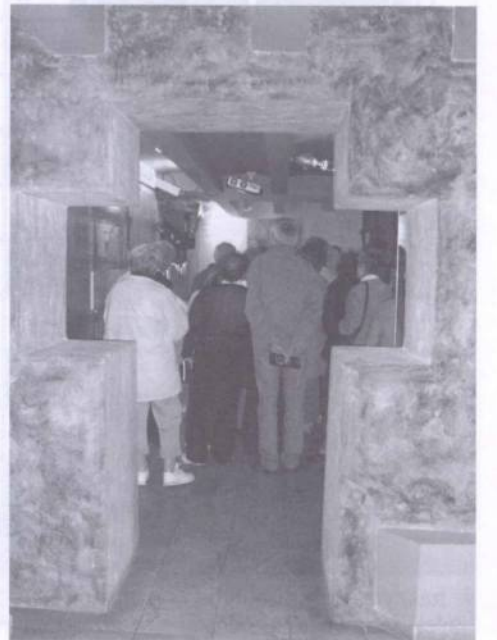
- Podejmując się utworzenia tego muzeum, kierowaliśmy się przeświadczeniem, że są osoby i wydarzenia w życiu człowieka, społeczności i narodu, o których nie wolno nam zapomnieć. Niewątpliwie do takich osób w Polsce i w Kościele polskim, na Żoliborzu, należy Ksiądz Jerzy. Jego męczeńska śmierć także jest wydarzeniem, o którym powinniśmy pamiętać. Stworzyliśmy zatem to Muzeum po pierwsze po to, żeby niejako zatrzymać w kadrze życie Księdza Jerzego,

Warszawa - kościół św. Stanisława Kostki

żeby pamięć o nim nie znikła. Po drugie bardzo nam zależało, żeby to było muzeum edukacyjne, adresowane szczególnie do ludzi młodych. Pragnęliśmy, żeby z tej ekspozycji dowiedzieli się nie tylko o Ks. Jerzym, ale poznali także konkretny etap historii Polski, czasy PRL-u, w których przyszło mu żyć i które go ukształtowały. Czy nam się to udało? Nie do nas należy ocena, ale sądzimy, że tak. Świadczy o tym nieustanny napływ zwiedzających, przychodzą nauczyciele z całymi klasami. Pytania i zachowanie uczniów pozwalają nam przypuszczać, że wymowa tej częściowo multimedialnej wystawy do nich trafia.

- Przybywających do Muzeum wita jakby sam Ks. Jerzy Popiełuszko na zdjęciu naturalnej wielkości, natomiast dalej na wystawę przechodzi się nie przez zwykłe drzwi, lecz przez otwór w kształcie krzyża. Skąd taki pomysł?

- Po pierwsze krzyż wpisał się w życie Ks. Jerzego, które było nim przeniknięte.

Po wtóre my wierzymy, że apogeum tego krzyża, jego męczeńska śmierć, prowadzi Ks. Popiełuszkę do chwały zmartwychwstania. Uważamy również, że bez względu na to, czy jesteśmy wierzący czy niewierzący, nikt z nas nie ucieknie od krzyża rozumianego jako trud, cierpienie, ofiara. Dla człowieka wierzącego krzyż nie jest tragedią, prowadzi do zwycięstwa. Rozumiał to Cyprian Kamil Norwid, a my świadomie nawiązujemy do cytatu „Krzyż stał się bramą” z jego wiersza „Dzieci i krzyż”.

- „W cieniu PRL-u”, „Korzenie”, „Żołnierski różaniec”, „Dar kapłaństwa”, „Niebo runęło nam na ziemię”, „Golgota”, to tylko niektóre z tytułów muzealnych działów. Ukazują różne etapy życia i działalności Księdza Popiełuszki w kontekście ówczesnych wydarzeń historycznych, np. w okresie stanu wojennego...

- Nasze muzeum składa się z 11 sal, pierwsza z nich, zatytułowana „W cieniu PRL-u” przypomina najważniejsze fakty z historii Polski lat 1944-1989 i jest jakby wprowadzeniem, wstępem do zrozumienia całej ekspozycji. Pokazujemy tu rzeczywistość, która kształtowała Ks. Jerzego. Ksiądz Popiełuszko urodził się w 1947 r., kiedy system komunistyczny już się w Polsce utrwalił. Został zamordowany 19 października 1984 r., a więc w roku, w którym komunizm, wspomagany przez potężny aparat przemocy, jeszcze istniał w najlepsze. Ten fragment ekspozycji zapoznaje widza z komunistycznymi mechanizmami i narzędziami zniewalania człowieka: cenzurą, terrorem i niesprawiedliwymi wyrokami sądowymi, teczkami, w

których ubecy gromadzili informacje o prześladowanych osobach, z osławionymi kartkami na mięso czy cukier... Można tu również przeczytać kilka wypowiedzi osób, które tworzyły ten system, np. Stanisława Radkiewicza, byłego ministra bezpieczeństwa publicznego: *Nie widzieliśmy w aresztowanym wrogu człowieka. Myśmy uważali, że jeśli to jest wróg, to zgodnie z rewolucyjną nienawiścią i bezwzględnością, można z nim zrobić, co chcemy.*

Mówiąc o tym okresie, nie sposób było pominąć osoby kardynała Stefana Wyszyńskiego, aresztowanego i internowanego, który w więziennych warunkach stworzył program duchowej odnowy narodu, ani nie wspomnieć o wyborze Karola Wojtyły na papieża i pierwszej pielgrzymce Jana Pawła II do Polski, kiedy upomniał się o wolność i godność „Tej Ziemi”. Na jednej ze ścian jest krata z wielką wyrwą. Pokazujemy w niej filmy o naszych zrywach narodowych: 1944, 1956, 1968, 1970, 1976 rok... Widz przekonuje się, że chcieliśmy tę kratę niewoli rozzerwać nie tylko w wymiarze indywidualnym, tzn. jako ksiądz, nauczyciel, prawnik czy robotnik, ale próbowaliśmy razem, zbiorowo. Wszystkie te „powstania” narodowe zostały krwawo stłumione. Polskie społeczeństwo przeciwstawiało się komunistom również w okresie stanu wojennego ogłoszonego 13 grudnia 1981 r. Pomimo jego zniesienia 22 lipca 1983 r. nadal trwały aresztowania, represje. Wąski korytarz z krzyżami i nazwiskami ofiar lat 1981-1989, wyskrobany w czerwonej cegle, jak na ścianie więziennej celi, przypomina groźbę tego okresu. W sali „Dar kapłaństwa” - z ustawionym pośrodku ołtarzem - bardzo mocno podkreślamy, że Ksiądz Jerzy nie był politykiem, tylko kapłanem. Ten skromny wikariusz stał się autorytetem dla całej Polski, gdy podczas comiesięcznych Mszy św. za Ojczyznę, mimo nieustannego zagrożenia, miał odwagę z ogromną mocą wewnętrzną mówić publicznie o prawdzie, wolności, sprawiedliwości, o przebaczeniu... To stawało się bardzo trudne dla komunistów. Doszło do tego, że ówczesne władze zaczęły naciskać na Księdza Popiełuszkę, na hierarchów Kościoła, aby zaprzestali odprawiania tych nabożeństw i głoszenia religijno-patriotycznych kazań. (Na te Msze przyjeżdżało kilkanaście - nieraz kilkadziesiąt tysięcy ludzi). Ale Ksiądz Jerzy nie cofnął się z wybranej drogi, nie zostawił robotników, choć zdawał sobie sprawę, że może zginąć.

- *Od tej ponurej rzeczywistości zdecydowanie odcina się dział zatytułowany „Korzenie”. Autentyczne drzwi z domu rodziny Popiełuszków w Okopach na Podlasiu prowadzą do krainy dzieciństwa Ks. Jerzego.*

- Te drzwi sam wyjąłem z futryny, powiedziałem wtedy matce Księdza Popiełuszki, że będzie przez nie przechodzić cała Polska. I tak jest. Przez trzy lata działalności Muzeum umowny próg domu Popiełuszków przekroczyło już blisko 210 tysięcy osób. W odtworzonej izbie znajdują się przywiezione z Okopów meble i sprzęt domowy: lampa naftowa, stół, ława, rodzinne fotografie. Jest identyczny piec kaflowy, ściany ozdobione charakterystycznym wzorkiem, przez otwarte okno można spojrzeć na studnię z wiadrem spuszczanym na łańcuchu, na którą patrzył Alek-Jerzy, uczeń szkoły w pobliskiej Suchowoli. Najbardziej wzruszającym sprzę-

tem jest bez wątpienia biedna, zawieszona przy suficie plecionka, w której w niemowlęctwie kołysano przyszłego kapłana. Czekala 60 lat na strychu, aby trafić do naszego Muzeum. Kiedy przyjeżdża do nas matka Ks. Jerzego, płacze na ten widok. Pani Marianna jest w dobrej kondycji, więc mamy nadzieję, że dożyje beatyfikacji syna. Diecezjalny proces beatyfikacyjny Sługi Bożego Ks. Jerzego Popiełuszki został zakończony 8 lutego 2002 r., teraz trwa etap procesu w watykańskiej Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

- *Najbardziej przynębiająca atmosfera panuje w sali, która opowiada o męczeńskiej śmierci Księdza Jerzego...*

- Ten dział nosi nazwę „Golgota” i nie wszyscy zwiedzający są na tyle odporni, by obejrzeć prezentowany tutaj wstrząsający zapis bestialskiej zbrodni komunistów: pokazywane na slajdach zmasakrowane ciało Księdza Popiełuszki, umieszczone w gablocie buty i sutannę, które miał na sobie w chwili śmierci, narzędzia oprawców: pałkę, sznur, którym był skrępowany, kamienie, przytoczone do nóg, gdy wrzucano go do Wisły...

Przez „most nad płynącą rzeką” przechodzi się z kolei do sali poświęconej pogrzebowi „dobrego pasterza”. Na ekranie pokazywany jest film nagrany podczas tej zbiorowej, narodowej manifestacji. Szukałem go ponad rok i znalazłem - nie tam, gdzie powinien się znajdować. W Telewizji, w segregatorze z napisem „Pogrzeb Popiełuszki”, umieszczono... relację z jakiegoś meczu piłkarskiego. Wszystko zostało wyczyszczone...

Muzeum Ks. Jerzego Popiełuszki: 01-565 Warszawa, ul. Hozjusza 2; tel./faks: (0048 22) 561 00 56; www.popieluszko.pl; **godziny otwarcia:** od środy do piątku: 10⁰⁰-16⁰⁰ sobota, niedziela: 10⁰⁰-17⁰⁰. Muzeum nieczynne: w poniedziałki i wtorki, 1 stycznia, Wielki Tydzień, Niedziela Zmartwychwstania, Poniedziałek Wielkanocny, 1-3 maja, Boże Ciało, Wszystkich Świętych, od 22 do 26 grudnia, 31 grudnia. **Możliwość noclegu:** Dom Pielgrzyma „Amicus” (ten sam adres), tel. (0048 22) 561 00 00, fax (0048 22) 561 00 59; www.amicus.emeteor.pl; e-mail: amicus.recepcja@op.pl

III Zjazd Polonii i Polaków z zagranicy

Jan Konieczny

Mówi się, że od 17 do 20 milionów, czyli jedna trzecia narodu polskiego, żyje poza granicami Kraju! Rezultat naszej historii, obraz naszych ludzkich postaw.

Od odrodzenia Polski (w 1918 r.) idea zacieśnienia więzi Polonii, tak z Ojczyzną, jak i między sobą docierała do wszystkich. Już w 1922 r. z inicjatywy MSZ powstała Rada Opieki Kulturalnej, a w 1929 odbył się w Warszawie Pierwszy Zjazd Polaków z Zagranicy. Drugi Zjazd miał miejsce w roku 1934 - przyjechało wówczas do Polski 11 tys. osób! Trzeci, przewidziany na początek sierpnia 1939, musiał być odwołany „do wyjaśnienia międzynarodowej sytuacji politycznej”. II Wojna światowa, a później okupacja komunistyczna głęboko zbulwersowały Polonię świata. W 1978 roku doszło do zorganizowania w Toronto Zjazdu Polonii Wolnego Świata - „Polonia 78 - Polonia Jutra”. Podjęto tam decyzje regularnego zwoływania Zjazdów i kilka takich miało miejsce poza Polską, wszystkie pod naczelnym hasłem walki o niepodległość Ojczyzny.

Po przekazaniu do Kraju insygniów władzy II RP - 22 grudnia 1990 r. przez ostatniego Prezydenta RP na Uchodźctwie, Ryszarda Kaczorowskiego, relacje między Polską, a Polonią świata nabrały nowego charakteru. *Z inicjatywy ówczesnego marszałka Senatu, prof. Andrzeja Stelmachowskiego rozpoczęły się rozmowy ze środowiskami polonijnymi. Ich celem była konsolidacja Polonii - powiedział marszałek Senatu Bogdan Borusewicz w dniu otwarcia obecnego Zjazdu.*

W 1992 roku w Krakowie ma miejsce znowu... I Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy (zaczęto je numerować od nowa). Do Kraju przybyło wówczas dwa tysiące Polaków z całego świata. Następnie odbywały się zebrania Rady Polonii Świata, m.in.: 1995 - „Polskość niejedno ma imię” - Lublin, „Gdańsk 97 - Okno na Świat: wczoraj, dziś i jutro” - Gdańsk, i „Opaszmy ziemskie kolisko” w Budapeszcie. W tym okresie Polonia Świata organizowała wielkie akcje pomocy Polsce i Polakom na Wschodzie, angażowała się na rzecz wejścia Polski do NATO i do Unii Europejskiej, występowała w obronie dobrego imienia Polski...

II Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy - Warszawa-Pułtusk-Kraków-Częstochowa miał miejsce w roku 2001 pod hasłem „Polacy i Polonia u progu Nowego Tysiąclecia”.

Iwreszcie w dniach 22-26 września 2007 br. odbył się Zjazd Trzeci - w Warszawie i Pułtusku. Uczestniczyło w nim ponad 600 osób, w tym ponad 400 delegatów, reprezentujących 60 krajów. Nawiązując do tradycji z 2001 roku, jak i tej z 1929 r., Zjazd rozpoczął się Mszą św. w kościele św. Krzyża w Warszawie i złożeniem wieńców przy Grobie Nieznanego Żołnierza (fot.).

Prymas Polski, kard. Józef Glemp koncelebrował tę Mszę św. z biskupami - opiekunami Polonii, Szczepanem Wesołym i Ryszardem Karpińskim oraz kilkudziesięcioma księżmi, głównie rektorami Polskich Misji Katolickich poza granicami kraju. Prymas przypomniał w homilii, że ze świątyni tej, w 1792 r. w pierwszą rocznicę Konstytucji 3 Maja wyruszyła procesja na czele z królem, aby ufundować kamień węgielny pod Świątynię Opatrzności Bożej. Jej budowa odbywa się dopiero teraz, z ogromnymi ciągle trudnościami,

(fot.), który właśnie podpisał ustawę o „Karcie Polaka”. Prezydent dziękował Polonii za „wielkie zasługi” i pomoc Opozycji w czasach „trzeciej wielkiej konspiracji” oraz zapowiedział, że zrobi wszystko, by dzisiejsza emigracja młodych ludzi za granicę miała charakter przejściowy. Wyraził też nadzieję, że zdecydowana ich większość powróci do Kraju. Zapowiedział zresztą rządowy program pracy nazwany „Powrót”. Prezydent RP pod-

kreślił także konieczność kultywowania patriotyzmu i myślenia kategoriami historycznymi. „Jestem najgłębiej przekonany, że będziecie mieli, Panie i Panowie, coraz więcej powodów do dumy ze swojej Ojczyzny” - powiedział.

Oficjalna inauguracja Zjazdu, zgodnie z tradycją przedwojenną, odbyła się w Sali obrad plenarnych Sejmu RP, z udziałem marszałków obu Izb Parlamentu oraz prezydenta RP prof. Lecha Kaczyńskiego

W ramach sesji zatytułowanej „Wkład Polonii w odzyskanie niepodległości przez RP”, główne referaty wygłosili: Ryszard Kaczorowski - ostatni Prezydent RP na Uchodźctwie, Władysław Zachariasiewicz - członek Krajowej Rady Dyrektorów Kongresu Polonii Amerykańskiej i prof. Andrzej Błaszczyszki - założyciel Konferencji Organizacji Popierających „Solidarność”.

Drugiego dnia, sesja plenarna poświęcona była „Budowaniu wizerunku Polonii i Polski w krajach osiedlenia”. Pan Dariusz Rostkowski z Departamentu Promocji MSZ powiedział, że jest to okazja nie tylko do twórczej refleksji nad własną tożsamością oraz świadomego wykorzystania naszych atutów promocyjnych na arenie międzynarodowej. Podkreślił on również rolę tych Polaków za granicą, którzy stali się wybitnymi postaciami miejsco-

W ramach sesji zatytułowanej „Wkład Polonii w odzyskanie niepodległości przez RP”, główne referaty wygłosili: Ryszard Kaczorowski - ostatni Prezydent RP na Uchodźctwie, Władysław Zachariasiewicz - członek Krajowej Rady Dyrektorów Kongresu Polonii Amerykańskiej i prof. Andrzej Błaszczyszki - założyciel Konferencji Organizacji Popierających „Solidarność”.

wych społeczeństw i światowe znaczenie osoby Jana Pawła II. Odnosząc się do nowej emigracji, podejmującej pracę za granicą, powiedział, że ich reputacja, profesjonalizm i kultura osobista mogą w sposób istotny wpływać na wizerunek Polski w świecie.

Minister sportu i turystyki Elżbieta Jakubiak w swoim wystąpieniu również przypomniała rolę papieża Jana Pawła II i „Solidarności”, będących „wizytówką” Polski w świecie i podkreśliła, że to właśnie organizacje polonijne są odpowiedzialne za wizerunek Polski w świecie. Nawiązując do projektu „Euro 2012” (piłkarskich mistrzostw Europy), powiedziała, że będzie to największy produkt promocyjny Polski.

Abp Szczepan Wesoly (na zdjęciu z rektorem PMK w Anglii - ks. prał. T. Kuklą, od lewej, i rektorem we Francji - ks. inf. S. Jeżem), były wieloletni opiekun Polonii z ramienia Episkopatu, zwrócił uwagę na różnicę w obrazie Polski, jaki pielęgnowała emigracja niepodległościowa i jaki posiada obecna emigracja ekonomiczna, wyjeżdżająca w poszukiwaniu lepszego jutra. I dodał przy tym, że najważniejsze jest to, by Polacy byli ludźmi uczciwymi, pracowitymi, kulturalnymi i przestrzegającymi zasad moralnych. Jedną z komisji obradujących tego dnia była komisja ds. Duszpasterstwa wśród Polonii.

„Przyszłość oświaty polonijnej” była tematem trzeciego dnia Zjazdu. Wypowiedzi przedstawiciele różnych środowisk polonijnych, charakteryzując obecny stan nauczania języka polskiego za granicą, wyrażały zaniepokojenie o to, że tylko niewielki odsetek dzieci emigrantów uczy się języka polskiego, o niedobór nauczycieli języka polskiego jak i brak odpowiednich podręczników oraz nowoczesnych programów nauczania.

„Nowa emigracja oraz młodzi Polacy za granicą - ich potrzeby i oczekiwania” - to przedmiot debaty dnia czwartego. Piąty i ostatni dzień Zjazdu rozpoczęto nabożeństwem ekumenicznym w kościele ewangelicko-augsburskim Św. Trójcy. Bp Jagucki, zwierzchnik Kościoła Ewangelic-

ko-luterańskiego w Wielkiej Brytanii podkreślił, że Polonię łączy najczęściej urodzenie, umiłowanie Ojczyzny i języka polskiego, zachęcił też zgromadzonych do *jednomysłności w głoszeniu światu Chrystusa*. Z kolei bp Tadeusz Pikus z archidiecezji warszawskiej powiedział, że każdy człowiek jest *postawiony na ziemi, ale ziemią szczególną jest Ojczyzna, ponieważ Ojczyznę mamy w sercu i zabieramy ją ze sobą wszędzie, gdzie przyjdzie nam żyć*. „Boże, coś Polskę” zakończyło nabożeństwo, w którym, obok licznych delegatów na Zjazd, udział wzięli m.in. marszałek Senatu Bogdan Borusewicz i prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” prof. Andrzej Stelmachowski jak również księża biskupi S. Wesoly i R. Karpiński oraz

liczni kapłani katolicy. Uroczystość zakończenia Zjazdu odbyła się w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego z udziałem Premiera Jarosława Kaczyńskiego oraz Marszałka Senatu. „Czynimy wszystko, żeby wykorzystana została szansa współpracy Polski z Polonią” - powiedział Premier. „Przynależność do narodu to część naszego człowieczeństwa i pozbywanie się tej części nie ma żadnego sensu”.

Premier przypomniał też podjęte przez rząd działania na rzecz Polonii. Najważniejszym jest podpisana kil-

Członkowie delegacji Federacji Polonii Francuskiej (od prawej): S. Aloszko, ks. S. Jeż, B. Jarosz, J. Hymczak, A. Kaluzinski, J. Piek

ka dni temu przez prezydenta „Karta Polaka”, wprowadzająca ułatwienia i przywileje dla Polaków zamieszkałych na Wschodzie. „Karta” umożliwi im m.in. wielokrotne przekraczanie granicy RP, dostęp do polskich szkół i uczelni oraz zapewnienia ułatwienia w uzyskiwaniu stypendiów. Wprowadza też istotny zapis o refundacji kosztów wiz. Osoba, która otrzyma „Kartę Polaka”, będzie miała prawo do podejmowania pracy i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Polski. Premier zapowiedział także utworzenie w najbliższym czasie stanowiska Pełnomocnika Premiera ds. realizacji ustawy o „Karcie Polaka” i powołanie na nie

swego doradcy Michała Dworczyka. Prace nad pozostałymi ustawami, ze względu na skrócenie kadencji Sejmu, nie zostały doprowadzone do końca, jak na przykład ustawa o obywatelstwie, która pozwoliłaby Polakom mieszkającym za granicą łatwiej je uzyskać i korzystać z praw obywateli polskich, a także ustawy o zmianie w ordynacji wyborczej, tworzącej okręg zagraniczny i ustawy o emigracji, umożliwiającą powroty Polaków do Kraju.

Delegaci na Zjazd wyrazili wdzięczność najwyższym władzom państwowym za uchwalenie „Karty Polaka” oraz za inicjatywę rządu polskiego, w wyniku której UNESCO zmieniło nazwę muzeum oświęcimskiego na: „Auschwitz-Birkenau. Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1940-1945)”, dzięki czemu prasa światowa nie będzie mogła używać terminu „polskie obozy śmierci”, a tym samym próbować obarczać Polskę jakąkolwiek odpowiedzialnością za niemiecki holokaust.

Zjazd podziękował także prof. Andrzejowi Stelmachowskiemu za wieloletnią pracę na rzecz Polonii i Polaków za granicą oraz zaapelował do prezydenta RP o należyte uhonorowanie prezesa „Wspólnoty Polskiej” odznaczeniem państwowym. Na zakończenie uroczystości na Zamku Królewskim wręczone zostały także wyróżnienia Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” - „Wawrzyny Polonijne”, którymi uhonorowani zostali m.in.: Ryszard Kaczorowski, ostatni prezydent RP na

Uchodźstwie, abp Szczepan Wesoly, wieloletni opiekun duchowy Polonii i Polaków za granicą, Władysław Zachariasiewicz, kombatant, działacz Kongresu Polonii Amerykańskiej, przedwojenny działacz Światopoli. Pośmiertnie „Wawrzynem Polonijnym” uhonorowano także Edwarda Moskala, długoletniego prezesa Kongresu Polonii Amerykańskiej, za kampanię w sprawie uzyskania poparcia polityków USA podczas starań o przyjęcie Polski do NATO. „Wawrzynem Polonijnym” uhonorowano również Związek Polaków na Białorusi pod przewodnictwem Andżeliki Borys.

Programy Zjazdu były ambitne, przyjęcie przez organizatorów znakomite: ucztą w pułtuskim pałacu, Domu Polonii, wspinały koncert orkiestry „Sinfonia Varsovia” w Teatrze Narodowym, który wraz z bankietem dla Polonii zorganizowało Biuro Prezydenta Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz, projekcja wstrząsającego filmu Andrzeja Wajdy „Katyn”, przyjęcie wydane dla uczestników przez Hotel Gromada... Gdybym nie lękał się o „zapewnienie”, powiedziałbym, że czekamy na rezultaty tej nowej współpracy Polonii z Polską.

Polacy we Francji

Z kroniki Bractwa Żywego Różańca

19 czerwca 2007 w Lens odbyło się walne zebranie Bractwa Żywego Różańca. Rozpoczęło się ono Mszą św. odprawioną w kościele Millennium przez dyrektora Bractwa ks. Antoniego Ptaszkowskiego wraz z ks. dziekanem Jackiem Pajakiem, ks. Wacławem Bytniewskim, ks. Józefem Osińskim i ks. Jerzym Wizerem.

Po Mszy św. w Sali parafialnej odbyło się spotkanie. Jego otwarciem i powitaniem zebranych dokonała prezeska Bractwa pani Jadwiga Kazubek. Z okazji imienin Księdza Dyrektora wręczono Solenizantowi kwiaty. Wśród 70 zebranych były obecne: pani Borgus, pani Maleszka i pani Siemiątkowska. Sprawozdanie złożyły sekretarka i skarbniczka Bractwa. Następnie głos zabrał ks. Antoni mówiąc o zmar-

tym wstaniu Jezusa Chrystusa, o naszej wierze w Jego zmartwychwstanie. Przytoczył także wynik z ankiety przeprowadzonej w Polsce, mówiący, że tylko 60 procent ludzi wierzy w zmartwychwstanie, a przecież zmartwychwstanie Pana Jezusa jest fundamentem naszej wiary. Ks. Jacek Pajak podkreślił natomiast, że tak wielu chrześcijan żyje dziś w obojętności. My, Polacy, powinniśmy być świadkami Chrystusa w Europie. Dlatego winniśmy naszą wiarę pielęgnować i pogłębiać.

Następnie - w części administracyjnej zebrania - potwierdzono wybór Zarządu Bractwa, pozostał on w dotychczasowym składzie. Zebranie zakończyło się radosnym spotkaniem przy poczęstunku.

13 września 2007 odbyła się doroczna pielgrzymka Bractw Żywego Różańca do Dadizelle.

O godz. 10.30 uczestniczyliśmy w uroczystej Mszy św. koncelebrowanej przez dwudziestu kapłanów, pod przewodnictwem Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji ks. inf. Stanisława Jeża. W homilii ks. Rektor podkreślił, że wszystkie religie próbują znaleźć Pana Boga, że we wszystkich religiach są ziarna prawdy. Ukazał również, że różaniec jest najpiękniejszą modlitwą, modliwą, która się na dodatek nie starzeje. Ks. Rektor prosił też Wiernych o modlitwę za Polskę, za Francję i cały świat. Poprzez codzienną modlitwę różańcową zbliżamy się wraz z Maryją do Chrystusa.

Po południu, o godz. 14.45 odmówiliśmy wspólnie różaniec i tą modlitwą zakończyliśmy pielgrzymkę.

*Wanda Jakubiak
sekretarka Bractwa*

Kursy języka francuskiego w centrum Paryża
2007/2008

ECOLE EFRA

NASZA METODA: klasyczna, jasna, aktywna i skuteczna - zapewnia solidne i szybkie nauczanie języka francuskiego. Profesorowie wysoko wykwalifikowani z dużym doświadczeniem pedagogicznym.

Zapisy cały rok: od poniedziałku do piątku (g. 9-12 i 14-18).

Tel: 01. 47. 05. 09. 29; 06. 31. 12. 91. 85;

e-mail: efra@orange.fr; http://perso.orange.fr/estfrancophone

Poziomy: - początkujący, - średni, - zaawansowany
- przygotowanie do egzaminów na wyższe studia
- francuski specjalistyczny: medycyna, prawo, handel

Sekretariat czynny: środy (17⁰⁰-20⁰⁰); soboty (10⁰⁰-13⁰⁰),
93, rue St. Dominique (wejście 4, rue Amélie) - Paris 7^{em},

La langue est le siège de l'être.

Dom polski „La Vistule” w Dinard zaprasza przez cały rok

Willa „La Vistule” w Dinard zbudowana w 1880 r. przez Emila Gronkowskiego - polskiego powstańca z 1863 r., od czerwca br., po generalnym remoncie, jest zarządzana przez Stow. Concorde - Les Amis de la Mission Catholique Polonaise.

Dom może gościć jednorazowo 30 osób (ze śniadaniem i kolacją); dysponując pokojami jedno-, dwu- i trzy osobowymi oraz dużym studio, przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Willa „La Vistule” proponuje swoim gościom różnorakie formy wypoczynku: w jodowym powietrzu Bretanii, spacerując Szczykłą celnika, wijącą się wśród nadmorskich skał w przepięknym krajobrazie; kąpiele w morzu lub w morskiej wodzie pływalni w Dinard; w całkowitym odprężeniu, w promieniach urzekającego słońca; dając wytchnienie duszy i ciała w mikroklimacie Saint Enogat.

Willi „La Vistule” - 5, rue de la Vistule; 35800 Dinard - St. Enogat;
tel. 02.99.46.71.71, 06.32.10.28.95.

Dojazd z Paryża Montparnasse: via Rennes do Dinard przez St. Malo (TGV - bezpośredni 2 g. 45 min.), samochodem: Paryż - Dinard 400 km.

Wybrzeże w Dinard (fot. B. Stefanska)

Dowóz materiałów
Wywóz gruzu
Przeprowadzki

06 21 36 32 09

KATARZYNA WIERTEL BIURO TŁUMACZEŃ

polski - francuski - japoński

68, rue Saint Fargeau - 75020 Paris;

tel. 06 25 92 51 47; 01 78 67 94 09;

e-mail: kwiertel@hotmail.com

TERMOIZOLACJA W ZABRZU
poszukuje osób ze znajomością języka francuskiego
do pracy na budowach w zakładach przemysłowych
na terenie Francji,
gdzie wykonywane są prace termoizolacyjne.

Od kandydatów wymagany jest dobry stan zdrowia, zdolność do pracy na wysokościach, umiejętność współpracy i komunikowania się pomiędzy personelem francuskim i polskim.

Termoizolacja - ul. Padlewskiego 6, 41-800 Zabrze

Kontakt telefoniczny

we Francji: 03 87 00 12 56; 06 79 25 10 00;

w Polsce: 032 277 75 24; 032 277 75 66.

15 - 21 PAŹDZIERNIKA

PONIEDZIAŁEK 15 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8⁰⁰ Wiadomości 8¹⁰ Pogoda 8¹⁵ Kwadrans po ósmej 8³⁵ Zygaki 9⁰⁰ My Wy Oni 9²⁵ Serwis TV - program satyryczny 9⁵⁰ Szatan z siódmej klasy - serial 10⁴⁰ Kazimierz Pułaski - dokument 11³⁰ Plebania - telenowela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan - telenowela 12³⁵ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 12⁴⁵ Przepomniane requiem 13¹⁵ M jak miłość - serial 14⁰⁰ Nie tylko o 14¹⁰ Tajemnica twierdzy szczyfów - serial 14⁵⁵ Program rozrywkowy 15³⁵ Reportaż 15⁴⁵ Mieszkać w Europie - reportaż 16⁰⁵ Sto tysięcy bocianów - serial 16³⁰ My Wy Oni 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Zygaki 17⁴⁰ Dzika Polska - serial 18⁰⁵ Świadkowie nieznanymi historii 18⁴⁰ Pamiętaj o mnie 18⁵⁰ Plebania - telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Klan - telenowela 20³⁵ Sportowy tydzień 21⁰⁵ Warto kochać - serial 21⁵⁰ Audycje Komitetów Wyborczych 22¹⁰ Dziękujemy za solidarność 22²⁰ Reportaż 22⁴⁰ Forum 23³⁰ Panorama 23⁴⁵ Pogoda 23⁵⁰ Sport 23⁵² Mikołaja Iwanowa Przypadki na Wschodzie - reportaż 0¹⁰ Świadkowie nieznanymi historii 0⁴⁰ Pamiętaj o mnie 0⁵⁰ Plebania - telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

WTOREK 16 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8⁰⁰ Wiadomości 8¹⁰ Pogoda 8¹⁵ Kwadrans po ósmej 8³⁵ Domisie 8⁵⁵ Moliki książkowe czyli co czytać dziecku 9¹⁰ Magazyn Medyczny 9²⁵ Kwadrans na kawę 9⁴⁵ Mieszkać w Europie - reportaż 10⁰⁰ Taki powrót - koncert Haliny Frąckowiak 10⁴⁰ Ranczo - serial 11³⁰ Plebania - telenowela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan - telenowela 12³⁵ Pamiętaj o mnie 12⁴⁵ Sportowy tydzień 13¹⁵ Warto kochać - serial 14⁰⁰ Audycje Komitetów Wyborczych 14²⁰ Forum 15⁰⁵ Rozmowy na temat 15¹⁵ Reportaż 15³⁵ Podróżnik 15⁵⁵ Zwierzowiec 16¹⁰ Magazyn Medyczny 16²⁵ Kwadrans na kawę 16⁴⁵ Moliki książkowe czyli co czytać dziecku 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Domisie 17⁴⁰ Opowieści wiatru i morza - magazyn 18⁰⁰ Oto jest pytanie - teleturniej 18²⁵ Polska z bocznej drogi 18⁴⁰ Pamiętaj o mnie 18⁵⁰ Plebania - telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Klan - telenowela 20³⁵ Polska racja - public. 21⁰⁵ Kopciuszek - serial 21³⁰ Audycje Komitetów Wyborczych 21⁴⁰ Misjonarz na plaży - telenowela 22⁰⁵ Warto rozmawiać 23⁰⁰ Magazyn Ekspresu Reporterów 23³⁰ Panorama 23⁴⁵ Pogoda 23⁵⁰ Sport 23⁵⁵ Kwadrans na kawę 0¹⁵ Oto jest pytanie - teleturniej 0⁴⁰ Pamiętaj o mnie 0⁵⁰ Plebania - telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

ŚRODA 17 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8⁰⁰ Wiadomości 8¹⁰ Pogoda 8¹⁵ Kwadrans po ósmej 8³⁵ Domowe przedszkole 9⁰⁰ Ostoja 9²⁵ Oto jest pytanie - teleturniej 9⁴⁵ Szansa na Sukces - Piasek 10⁴⁰ Świadkowie nieznanymi historii - public. 11¹⁰ Sekcja 998 - telenowela 11³⁰ Plebania - telenowela 12⁰⁰

Wiadomości 12¹⁰ Klan - telenowela 12³⁵ Pamiętaj o mnie 12⁴⁵ Polska racja - public. 13¹⁵ Kopciuszek - serial 13⁴⁰ Audycje Komitetów Wyborczych 13⁵⁰ Misjonarz na plaży - telenowela 14¹⁵ Duże dzieci 15⁰⁰ Magazyn Ekspresu Reporterów 15²⁵ Zaolzie 15⁴⁵ Kuchnia z Okrasą 16⁰⁵ Laboratorium XXI wieku 16³⁰ Ostoja 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Domowe przedszkole 17⁴⁰ Telewizyjne Wiadomości Literackie 18¹⁰ Sekcja 998 - telenowela 18³⁵ Pamiętaj o mnie 18⁵⁰ Plebania - telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁵ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Klan - telenowela 20³⁵ Wieści Polonijne 21⁰⁵ Egzamin z życia - serial 21⁵⁰ Audycje Komitetów Wyborczych 22¹⁵ Specjalista 22⁴⁰ Biznes z gwarancją - magazyn 23⁰⁰ Errata do biografii 23³⁰ Panorama 23⁴⁵ Pogoda 23⁵⁰ Sport 23⁵³ Misja specjalna - magazyn śledczy 0¹⁵ Sekcja 998 - telenowela 0⁴⁰ Pamiętaj o mnie 0⁵⁰ Plebania - telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

CZWARTEK 18 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8⁰⁰ Wiadomości 8¹⁰ Pogoda 8¹⁵ Kwadrans po ósmej 8³⁵ Budzik 9⁰⁰ Raj 9²⁵ Telewizyjne Wiadomości Literackie 9⁵⁰ Wideoteka dorosłego człowieka 10³⁰ Wyjeżdżam zostaję - reportaż 10⁵⁰ Nasze domy - magazyn 11¹⁰ Zaproszenie 11³⁰ Plebania - telenowela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan - telenowela 12³⁵ Pamiętaj o mnie 12⁴⁵ Wieści Polonijne 13¹⁵ Egzamin z życia - serial 14⁰⁰ Audycje Komitetów Wyborczych 14²⁰ Errata do biografii 14⁵⁰ Biznes z gwarancją - magazyn 15¹⁰ Specjalista 15³⁵ Misja specjalna - magazyn śledczy 16⁰⁰ Na misyjnym szlaku - reportaż 16¹⁵ Zbudowali Bogu dom - reportaż 16³⁰ Raj 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Budzik 17⁴⁵ Wyjeżdżam zostaję - reportaż 18⁰⁵ Było nie minęło 18³⁵ Pamiętaj o mnie 18⁵⁰ Plebania - telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁵ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Klan - telenowela 20³⁵ Z daleka a z bliska 21¹⁵ Scena współczesna - Pierwszy września 22⁰⁵ Jest jak w niebie - przeboje Lecha Janerki - koncert 22⁴⁵ Tren na śmierć cenzora - film dok. 23³⁰ Panorama 23⁴⁵ Pogoda 23⁵⁰ Sport 23⁵³ Raj 0¹⁵ Wyjeżdżam zostaję - reportaż 0³⁵ Pamiętaj o mnie 0⁵⁰ Plebania - telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

PIĄTEK 19 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8⁰⁰ Wiadomości 8¹⁰ Pogoda 8¹⁵ Kwadrans po ósmej 8³⁵ Kuchcikowo 8⁴⁵ Bajkonur czyli w świecie książek dla dzieci 9⁰⁰ Rodzina Leśniewskich - serial 9²⁵ Mikołaja Iwanowa Przypadki na Wschodzie - reportaż 9⁵⁰ Było nie minęło 10¹⁵ Bzik kulturalny - magazyn 10⁴⁵ Z daleka a z bliska 11³⁰ Plebania - telenowela 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁰ Klan - telenowela 12³⁵ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 12⁴⁵ Polska na weekend 13¹⁰ Hity satelity 13²⁵ Scena współczesna - Pierwszy września 14¹⁵ Jest jak w niebie - przeboje Lecha Janerki - koncert 14⁵⁰ Reportaż 15⁰⁵ Tren na śmierć cenzora - film dok. 15⁵⁰ Polska z bocznej drogi 16⁰⁰

Ulice Kultury - magazyn 16¹⁵ Filmowa Encyklopedia Łodzi i okolic - reportaż 16³⁰ Wojciech Cejrowski - reportaż 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Kuchcikowo 17²⁵ Bajkonur czyli w świecie książek dla dzieci 17⁴⁰ Mikołaja Iwanowa Przypadki na Wschodzie - reportaż 18⁰⁰ Polska na weekend 18²⁵ Hity satelity 18⁴⁰ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 18⁵⁰ Plebania - telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁵ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Klan - telenowela 20³⁵ Na dobre i na złe - serial 21²⁵ Porozmawiaj z Haliną 22⁰⁰ Samotni - film fabularny 23⁵⁰ Panorama 24⁰⁰ Pogoda 0⁰¹ Sport 0⁰³ Reportaż 0²⁰ Polska na weekend 0⁴⁵ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 0⁵⁵ Plebania - telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

SOBOTA 20 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Plebania(5) - telenowela 8⁰⁰ Echa Panoramy 8³⁵ Porozmawiaj z Haliną 9⁰⁵ Tajemnica Sagali - serial 9³⁰ Zwierzowiec 9⁴⁵ Wojciech Cejrowski - reportaż 10¹⁰ Duże dzieci 11⁰⁰ Złotopolscy - telenowela 11²⁵ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 11⁴⁰ Cała naprzód - magazyn 12⁰⁰ Podróże kulinarne Roberta Makłowicza 12³⁰ Codzienna 2 m 3 - serial 13⁰⁰ Wiadomości 13¹⁰ Na dobre i na złe - serial 14⁰⁰ Dziękujemy za solidarność 14¹⁰ Dzika Polska - serial 14⁴⁰ Made in Poland - teleturniej 15⁰⁵ Szatan z siódmej klasy - serial 15⁵⁰ Reportaż 16⁰⁰ Śniadanie na podwieczorek 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Nie tylko o 17²⁰ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 17³⁵ Osiem wieków tradycji 18⁰⁰ Bzik kulturalny - magazyn 18²⁵ M jak miłość - serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Ranczo - serial 21⁰⁰ Program rozrywkowy 21⁴⁰ Reportaż 21⁵⁵ Wesele - film 23⁴⁰ Duże dzieci 0³⁰ M jak miłość - serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

NIEDZIELA 21 PAŹDZIERNIKA

6⁰⁰ Klan(5) - telenowela 8⁰⁰ Śniadanie na podwieczorek 8⁵⁵ M jak miłość - serial 9⁴⁰ Ziarno - magazyn 10⁰⁵ Tajemnice Wiklinowej Zatok - serial 10³⁵ Podróżnik 10⁵⁵ Złotopolscy - telenowela 11²⁰ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 11³⁰ Zaczysze gwiazd 11⁵⁵ Między ziemią a niebem - magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem - magazyn 13⁰⁰ Transmisja Mszy św. - z katedry św. Apostołów Piotra i Pawła w Poznaniu 14¹⁰ Bulionerzy(2) - serial 15⁰⁰ Smaki polskie - magazyn 15¹⁰ Maanam - koncert 15⁴⁵ Czas przeszły niezapomniany - dokument 16³⁵ Zaproszenie 17⁰⁰ Teleexpress 17¹⁵ Rozmowy na temat 17²⁵ Pamiętaj o mnie - koncert życzeń 17³⁵ Szansa na Sukces - Mietek Szcześniak 18³⁰ M jak miłość - serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁵ Sport 20⁰⁵ Pogoda 20¹⁰ Tajemnica twierdzy szczyfów - serial 21⁰⁰ Wideoteka dorosłego człowieka 21⁴⁵ Serwis TV - program satyryczny 22¹⁰ Czas dla kibica - Sport 24⁰⁰ M jak miłość - serial 0⁴⁵ Ziarno - magazyn 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości.

Sprostowanie: W G.K. nr 34/2007 (z 7 października) nastąpiła pomyłka składu: do artykułu ks. Andrzeja Sowowskiego SChr „Pielgrzymka Bractw Różańcowych do sanktuarium w Dadizelle” (str. 22 i 23) został błędnie wstawiony materiał roboczy powyższego artykułu: „(Wstawić kilka zdań syntezy...), (imię i nazwisko...) oraz (Wstawić kilka myśli...)”. Chodziło o imię i nazwisko Sekretarza Polskiej Misji Katolickiej we Francji ks. Ernesta Jancyka. Autora i Czytelników serdecznie przepraszamy.

(Redakcja)

KRAWCOWA OFERUJE:

- przeróbki, - poprawki.

T. 01 40 11 68 62 (po 17⁰⁰); 06 09 26 14 69 (od 9 do 22)

- SUPERT PLOMBIER A VOTRE SERVICE -
TEL. 06 25 60 34 69

**Kancelaria Prawna
mec. MARTA CICHOSZ**

doradztwo prawne
w języku polskim i francuskim:
prawo spółek, prawo rodzinne, karne,
cywilne, prawa obcokrajowców (Polaków)

TEL. 01 45 66 00 56; 06 03 10 45 87
59, Av de Suffren 75007 Paris

Praca Twojego komputera nie do końca
Cię satysfakcjonuje?

Nie możesz sobie poradzić z nowo zaku-
pionym sprzętem lub oprogramowaniem?

Twój komputer działa za wolno?

Masz problemy z Internetem?

ZADZWON: 06 19 19 68 15, 01 48 07 81 70

☆ Institut privé France-Europe Connexion
☆ établissement privé d'enseignement supérieur
☆ enregistré au Rectorat de l'Académie de Paris

☆ **SZKOŁA JĘZYKA FRANCUSKIEGO**

Zapisy na rok szkolny 2007/2008
zajęcia codziennie, 2 lub 3 razy w tygodniu, w sobotę

10 godz., 6 godz. lub 4 godziny tygodniowo
20 godzin tygodniowo: STATUS STUDENTA - UBEZPIECZENIE
Zaświadczenie honorowane przez Prefekturę Policji i Ministerstwo Pracy

przygotowanie do egzaminów DELF, DALF i TCF
Cena: od 79 euro za miesiąc. Metro obok szkoły!

Zapisy przez cały rok: 5, rue Sthrau - 75013 Paris
Sekretariat otwarty codziennie od poniedziałku do piątku
od godz. 10 do godz. 13 i od godz. 15 do godz. 19.

TEL./FAX: 01 44 24 05 66
Site: http://ifec.free.fr; e-mail: ifec@free.fr

LICENCJONOWANE LINIE AUTOKAROWE DO POLSKI

PARIS 75010 (M Gare du Nord) 35-959 RZESZÓW
91, rue de Maubeuge ul. Asnyka 10 lokal 17
TEL. 01 42 80 95 60 Tel. 00 48 (17) 850 12 10

S.O.S KOMPUTERY

- naprawa komputerów (wirusy, sprzęt informatyczny)
- instalacje sieci komputerowych i Internet (adsl)
- instalacje systemów operacyjnych (Windows)
- Paryż (75) - Argenteuil (95) - okolice

T. 06 03 09 07 95; 01 39 61 39 59;

- **ARC EN CIEL DECOR** -

Firma remontowa zatrudni legalnych
PODWYKONAWCÓW
e-mail: arc-ciel-decor@wanadoo.fr; tel. 01 69 30 81 97.

**Magister matematyki z 15-letnią praktyką
udziela korepetycji na wszystkich poziomach.**
T. 01 70 32 36 11; 06 65 42 75 49.

ZMIEN SWÓJ STARY KOMPUTER... NA NOWY I SZYBK!
bez wychodzenia z domu, w wybranym przez Ciebie terminie
za jedyne **249 EURO**.

Umów się na spotkanie: 01 57 63 08 64; 06 23 28 07 44.

PROBLEMY Z KOMPUTEREM?

tania, szybka i fachowa pomoc u klienta w domu lub w firmie.
- SERWIS sprzętu informatycznego
- MONTAŻ i modernizacja komputerów
- DORADZTWO przy zakupie
- INDYWIDUALNE szkolenia i korepetycje
- INSTALACJE sieci komputerowych,
- INTERNET
- INSTALACJA i utrzymanie systemów operacyjnych
Windows 98/ME/XP, GNU/Linux, BSD - wersje polskie i francuskie
wszystko za rozsądną cenę, w dogodnym miejscu i czasie.
ZADZWON: 06 23 28 07 44; 06 26 97 36 00.

UWAGA: Drobne ogłoszenia w G.K.: - 0,8 euro/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,5 euro/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: - 5 euro („szukam pracy” - 3 euro); - przy powtórzeniach - 50% ceny. OGŁOSZENIA PAŃSTWA umieszczamy również na STRONIE INTERNETOWEJ G.K. (www.glos-katolicki.fr) - dopłata wynosi 1 euro na tydzień!

VOIX CATHOLIQUE
GŁOS
KATOLICKI
N° (2246)35: 14.10.2007

- HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE
- TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ -

Editeur: La Mission Catholique Polonaise en France
Wydawca: Polska Misja Katolicka we Francji (tel. 01 55 35 32 32)
Adresse: 263 bis, rue Saint-Honoré - 75001 Paris.
Tel.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.
E-mail: vkat@club-internet.fr www.glos-katolicki.fr
CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Directeur de la Publication/Dyrektor Publikacji: Ks. inf. Stanisław Jeż - Recteur MCP.
Rédacteur/Redaktor: Paweł Osikowski;
Redaction/Zespól: ks. Tomasz Sokół, s. Andrea M. Kowal SMI.
Imprimerie/Druk: Indica - 27, rue des Gros-Gres - 92700 Colombes; tel. 01 47 82 32 32.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych i zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń.
Abonnement/Abonament: 1an/rok - 53,40 euro; 6 mois/pólroku: 28,30 euro.
Konto we Francji/CCP 12 777 08 U Paris - Voix Catholique/Glos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka - rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles - CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Glos Katolicki - Commerzbank Hannover - BLZ 250 400 66 - konto n° 791177900
Prix au n°/cena: 1,40 euro

COMMISSION PARITAIRE N° : 0510 G 86630; ISSN : 1279-953X

**KUPON PRENUMERATY
(ABONNEMENT)**

PIERWSZA PRENUMERATA/ABONNEMENT
 ODNOWIENIE ABONAMENTU (RENOUVELLEMENT)

Głos Katolicki - Voix Catholique
263 bis, rue Saint-Honoré - 75001 Paris

Rok (53,40€) Czekałem
 Pół roku (28,30€) CCP 12777 08 U Paris
 Przyjaciele G.K. (65,60€) Gotówką

Nazwisko:.....
Imię:.....
Adres:.....
.....
Tel:.....

Numer złożony do druku 3.10.2007.

AUTOKAREM DO POLSKI25 LAT POLKI SERVICE FRANCJA - 15 LAT POLKI SERVICE WARSZAWA
PROMOCJE!!!

POLKA
SERVICE
01 40 20 00 80

WYJAZDY 6 RAZY W TYGODNIU**Z Paryża, Lens, Montigny, Lille, Valenciennes, Reims, Metz, Freyming****AUTOKAREM DO 60 MIAST W POLSCE:**

Augustów,	Grudziądz,	Mragowo,	Siedlce,
Biała Podlaska,	Jarosław,	Nisko,	Ślubice,
Białystok,	Jędrzejów,	Nowa Skarżyna	Ślupsk,
Bolesławiec,	Katowice,	Olsztyn,	Suwałki,
Bydgoszcz,	Kielce,	Opatów,	Stalowa Wola,
Częstochowa,	Kolbuszowa,	Opole,	Szczecin,
Dębica,	Konin,	Ostrów Maz.	Tarnobrzeg,
Elbląg,	Koszalin,	Piotrków Tryb.	Tarnów,
Elk,	Kraków,	Poznań,	Toruń,
Gdańsk,	Legnica,	Przemyśl,	Warszawa,
Gdynia,	Jeżajsk,	Przeworsk,	Wrocław,
Gliwice,	Lublin,	Pulawy,	Zambrów,
Gizycko,	Łódź,	Radom,	Zamość
Gniezno,	Łomża,	Rzeszów,	Zielona Góra.
Gorzów Wielk.	Mielec,	Sandomierz,	

- Transport towarów, - Przeprowadzki, - Przesyłka paczek,
- Wynajem autokarów na imprezy turystyczne!

TANIE LATANIE - Samolotem do WARSZAWY, KRAKOWA, KATOWIC

252, rue de Rivoli; 2, rue de Mondovi 75001 PARIS; M Concorde

Agencja czynna 7 dni w tygodniu

LICENCJONOWANA, REGULARNA LINIA AUTOKAROWA

5 razy w tygodniu

Janosik Studbud
tel. 01 44 69 30 80

23, rue Boursault - 75017 Paris, M Rome

École Privée NAZARETH**Szkoła Języka Francuskiego**

17 lat doświadczenia w Paryżu!!!

Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris
przygotowanie do: DILF, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia

Zajęcia poranne, wieczorne, sobotnie

68, rue d'Assas, Paris 6; 20, rue Marsoulan, Paris 12;

- status studenta - prawo do pracy - ubezpieczenie w Sécurité Sociale

01 43 03 38 33, 06 62 69 13 83, 01 43 05 83 15

Association Nazareth Famille

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX

enseignement individuel ou en groupe, traductions.

Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych

z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;

- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.

Zapisy cały rok. **NOWE GRUPY 28 WRZEŚNIA!!!**

www.nazarethfamille.fr

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:

problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żaloby.

Poradnia Psychologicznaprzy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.**Copernic**

L'EUROPE DE L'EST EN DIRECT

COPERNIC

6, rue des Immeubles

Industriels

75011 Paris (Me Nation)

tel. 01 40 09 03 43

www.copernic.fr

www.copernic.waw.pl

COPERNIC

23, rue Desaix

69003 Lyon

tel. 04 72 60 04 54

**SPRZEDAŻ BILETÓW ON-LINE
NA TANIE LINIE LOTNICZE
ORAZ NA AUTOKARY**

PACZKI DO POLSKI

- zbiórka na terenie całej Francji;

- wyjazdy w poniedziałki;

- dostawa do rąk własnych adresata.

Odbiór paczek z domu klienta w Paryżu i okolicach

- tel. 01 40 09 03 43.

**Uwaga!!! Od 1 kwietnia 2007
nasze biuro jest zamknięte w niedziele.
Nowe godziny otwarcia biura w Paryżu:
od poniedziałku do soboty włącznie:
od 9.00 do 17.00.**

* PRZEPROWADZKI *

- DO POLSKI;

- NA TERENIE PARYŻA I OKOLIC;

- W CAŁEJ FRANCJI I EUROPIE.

TEL. 01 48 78 25 37; 06 15 09 43 86**BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKI**

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu

90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry

lub

4, villa Juge - 75015 Paris (Me Duplex)

tel./fax: 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism. Formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.**KANCELARIA PRAWNICZA
TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY**

S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego, ekspert sądowy.

Eliza Bocianowska - adwokat.

105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris;

tel. 06 17 98 60 20; tel./fax: 01 43 06 00 70.

Sprawy: małżeńskie, emerytalne, spadkowe,
negocjacje handlowe itp. w Polsce i we Francji.**PODRÓŻE DO POLSKI*** **IZABELL** - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW
DO POLSKI POŁUDNIOWEJ. TEL. 01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!* **LUXSUS** - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA,
WROCLAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

TEL. 01 48 22 45 26; 06 62 75 50 06; (00 48 12) 284 12 50

* **OMEGA** - REGULARNE PRZEJAZDY DO POLSKI; PRZEWÓZ
PACZEK. TEL. 01 43 71 48 52; 06 63 29 28 11; 06 22 27 23 51.

listy do Redakcji

List otwarty do Ludowców w Polsce

Po dwuletniej kadencji, rozpadła się koalicja PiS, Samoobrony i LPR. Sejm zdecydował o swoim samorozwiązaniu a trwająca kampania wyborcza jest ostra i na pewno nie jest budująca dla dobra Narodu i państwa. Na ostatnich posiedzeniach Sejmu po samorozwiązaniu, posłowie z SLD, PO, Samoobrony i LPR - zamiast uchylać pilne dla państwa ustawy, marnowali czas stawiając absurdalne wnioski o odwołanie rządu i ministrów, tym samym podkreślili swoją nieudolność i lekkomyślność. Grupa polityków wywodząca się z dawnych partii, jak: UW, AWS, SLD liczy na krótką pamięć Narodu, bo to przecież ich partie i rządy doprowadziły do wyprzedania majątku narodowego, do bezrobocia i coraz większych afer korupcyjnych, a tą patologią przesiąkniętą są pewne grupy polityczne, które zmieniają wprawdzie nazwy partii, ale same pozostają na ich czele deklarując jedynie... inne hasła. To wszystko tłumaczy brak pieniędzy na służbę zdrowia, oświatę, budownictwo itp. Kolejne rządy,

oprócz rządu Waldemara Pawlaka, zamiast walczyć z bezrobociem i biedą, udawały się do Brukseli domagając się otwarcia granic, by kraje UE przyjęły polskich pracowników i doprowadzili do tego, że Polska stała się w UE republiką bananową po wyjeździe dwóch milionów zdrowych i wykształconych obywateli.

Dziś w kraju brak wykwalifikowanych fachowców i ręk do pracy, a organizowane mistrzostwo Euro 2012 mogą spalić na panewce. Bierna postawa obywateli podczas wyborów doprowadziła do tego, że w Polsce nie ma normalnych rządów niesionych zaufaniem narodu, takie rządy jednostek nie liczą się w ogóle ze społeczeństwem, prowadzą politykę sprzeczną z racją stanu państwa.

Dziś, gdy wyborcy mają znowu możliwość decydować o losie własnym i Państwa w wolnych wyborach, milczą. Tymczasem, kto nie głosuje oddaje głos na przeciwnika. Pamiętajcie, że w demokracji najlepszą bronią jest karta wyborcza. Wobec tego

najbliższe wybory powinny być zaporą dla tych wszystkich liberałów, demagogów, warchotów i kameleonów z SLD, PO, LPR, Samoobrony. Ludowcy muszą się otrząsnąć z letargu i wziąć masowy udział w tych wyborach parlamentarnych. Polsce nie potrzeba żadnych skorumpowanych karierowiczów, malwersantów. Potrzebni są ludzie znani na swym terenie, wykształceni, uczciwi, patrioci, którzy szanują wartości chrześcijańskie, narodowe, którym chodzi o sprawiedliwość społeczną, by bronić Narodu i państwa. Polskie Stronnictwo Ludowe zawsze walczyło o wolne i demokratyczne wybory. Ojcowie nasi oddawali za to życie, a ich hasłem było „Bóg - Honor - Ojczyzna”, którą „Żywią i Bronią”. Przypominamy słowa Wincentego Witosa: „Potęgi ani przyszłości Państwa nie zabezpieczy największy nawet geniusz. Może to uczynić cały świadomy swych praw i obowiązków Naród”. Startującym kandydatom w wyborach parlamentarnych życzymy jak najlepszych wyników, by walka ta przyniosła Wam pozytywne rezultaty dla dobra Narodu, Polski i naszego Stronnictwa.

Z ludowym pozdrowieniem.

Ludomir Dakowski
prezes PSL we Francji

Głos wokół sportu

Bohdan Usowicz

☺ W Ekstraklasie piłkarskiej Legia pozostaje na prowadzeniu, ale to depreczając jej po piętach Wisła jest nadal jedynym zespołem bez porażki. Legia dość łatwo otrząsnęła się po przegranej w Kielcach i rozgromiła GKS Bełchatów. Ruch stawiał Wisłę opór tylko przez I połowę meczu. Coś złego dzieje się z Mistrzem Polski Zagłębiem, które poniosło porażkę ze słabiutką Polonią. Jagiellonii trzy punkty w starciu z Widzewem zapewnili Marek Wasiluk i Vuk Sotirović. Do kuriozum doszło w Grodzisku Wielkopolskim, gdzie mecz miejscowego Groclinu Dyskobolii z Górnikiem Zabrze prowadził dwóch sędziów(!) i każdy z nich wyrzucił po jednym zawodniku gości. W przerwie kontuzjowanego Mariusza Podgórskiego zastąpił sędzia techniczny Konrad Bobkiewicz, ale zanim ten pierwszy zakończył gwizdać podziękował za pilnowanie bramki Górnika Borisowi Peskovicowi. Z kolei Bobkiewicz nie dość, że wyrzucił z boiska kapitana Jerzego Brzęczka, to miał ochotę na pozbycie się Tomasza Hajty, którego chciał odesłać do szatni po pierwszym żółtym kartoniku. Grający w dziewiątkę goście przegrali 1:3, a mecz ten trenera Ryszarda Wieczorka „kosztował wiele nerwów i zdrowia”. Cracovia pokazała kolejny raz, że u siebie rywalom nie odpuszcza. Kolporter wywodził 3 punkty z Łodzi i wyraźnie ma ochotę na podjęcie walki z Legią i Wisłą o tytuł mistrzowski. Wyniki 9. kolejki Orange Ekstraklasy: Legia Warszawa - PGE GKS Bełchatów 4:1 (3:1), Polonia Bytom - KGHM Zagłębie Lubin 1:0 (1:0), Jagiellonia Białystok - Widzew Łódź 2:1 (1:1), Groclin Dyskobolia Grodzisk Wlkp. - Górnik

Zabrze 3:1 (0:1), ŁKS Łódź - Kolporter Korona Kielce 0:1 (0:0), Cracovia Kraków - Zagłębie Sosnowiec 1:0 (1:0), Odra Wodzisław Śl. - Lech Poznań 1:2 (1:2), Ruch Chorzów - Wisła Kraków 0:3 (0:0). W tabeli prowadzi Legia 24 punkty, przed Wisłą - 23, Kolporterem Koroną - 19, Lechem - 17, Groclinem - 15, Zagłębiem L. - 14, Górnikiem Zabrze, Cracovią i PGE GKS Bełchatowem po 13. Tabelę zamykają ŁKS, Widzew i Zagłębie S.

☺ W kraju rozegrano rewanże 1/16 Pucharu Polski. Wyniki: Jagiellonia Białystok - Widzew Łódź 2:4 (1:2), Sandecja II Nowy Sącz - Legia Warszawa 0:4 (0:3), Pogoń Oleśnica - Wisła Płock 0:3 (0:1), Victoria Koronowo - Zagłębie Lubin 0:3 (0:1), Odra Opole - PGE GKS Bełchatów 1:0 (0:0), Polonia Warszawa - Lech Poznań 3:2 (2:1), Jeziorak Iława - Groclin Grodzisk Wielkopolski 1:2 (0:1), Lechia Gdańsk - Górnik Zabrze 2:2, karne 5:4, Znicz Pruszków - Cracovia 2:5 (1:2), Unia Janikowo - Arka Gdynia 1:2 po dogrywce, GKS Tychy - Odra Wodzisław Śl. 0:0, karne 4:2, Start Otwock - ŁKS Łódź 0:1 (0:0), Ruch Chorzów - Górnik Łęczna 2:0 (2:0), Śląsk Wrocław - Wisła Kraków 4:5 (0:2). Przed dogrywką 2:2. Po rzutach karnych 4:5, Kolporter Korona Kielce - Zagłębie Sosnowiec - przelozony na 10 października, Stal Stalowa Wola - Pogoń Szczecin walkower 3:0 (Pogoń wycofała się z rozgrywek). Awansowali głównie faworyci.

☺ Polscy piłkarze za granicą. W pojedynku polskich bramkarzy w Szkocji Boruc „wygrał” 3:0 z Szamotulskim. Celtic wygrał 3:0 z Dundee United. 8 minut grał też Żurawski. W Manchester United, po kontuzji Van Der Sara między słupkami stanął Kuszczak. Nie puścił bramki w spotkaniu z Coventry i Birmingham.

Prawdopodobnie zagra także w Pucharze Mistrzów z AS Roma. Marcin Mięciel strzelił gola dla VfL Bochum, które zremisowało 3:3 z Norimbergą. Bramki strzelili także Wichniarek (honorowy strzał, dla Armini, która przegrała 1:8 z Werderem Breme) i Rasiak (Southampton wygrał 2:1 z Sheffield).

☺ Po piłce nożnej pora na piłkę siatkową. Nasze „złotka” przestały już świecić. Polki nie obroniły tytułu Mistrza Europy. Przez fazę grupową przeszły jak burza wygrywając wszystkie mecze. W półfinale nagle coś się zacięło. Polki przegrały 0:3 z Serbią, którą pokonały wcześniej łatwo 3:0. Pozostała walka o brąz, w której nie sprostały Rosji przegrywając 1:3. Na otarcie lez pozostał tytuł najlepszej atakującej ME dla Małgorzaty Glinki. W walce o złoto Włochy wygrały z Serbią 3:0.

☺ F1. GP Japonii na torze Fuji toczyło się w deszczu. Było ciekawie, bo szanse się wyrównały. Wygrał Hamilton (McLaren), przed Kovalainenem (Renault) i kolejnym Finem Raikkonenem (Ferrari). Kubica walczył, ale ostatecznie uciulał tylko 2 punkty. Za kolizję z Hamiltonem sędziowie nakazali mu przejazd przed boksy, co pozbawiło go praktycznie 4 miejsca.

Nowy service

Service Audio Musique Animation

Nowe imprezy!
Wejść w animacje!

S.A.M.A
www.samagapa.com

01.46.82.73.67 / 06.64.91.08.04.
e-mail: samagapa@free.fr

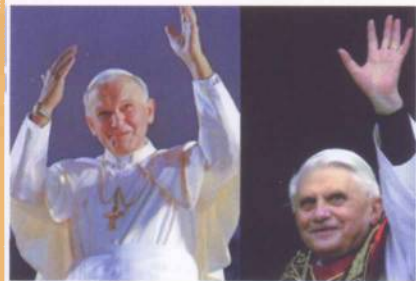
Bądźmy Uczniami Chrystusa Dzień Papieski - 16.X.2007

POLSKIE ZJEDNOCZENIE KATOLICKIE **Dekanat Północnej Francji** **i Związek Mężów Katolickich**

zapraszają na spotkanie modlitwne
w kościele św. Stanisława w Dourges

we wtorek 16 października 2007 roku

15.00: Adoracja Najśw. Sakramentu

*(modlitwy i medytacje przygotowane przez Związek Mężów Katolickich,
okazja do spowiedzi św.)*

16.00: Msza święta koncelebrowana

17.00: Poczestunek w sali «Patronage Bruno»

18 października 2007 r.
od 15.00 do 18.00

W KOŚCIELE SAINT AMÉ
W LIÉVIN
SPOTKANIE MODLITWNE
WSPÓLNOTY POLSKIEJ

Z okazji **Peregrynacji Relikwi św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Dekanacie Północnej Francji**, Polskie Zjednoczenie Katolickie i Związek Mężów Katolickich zapraszają na wspólną modlitwę w kościele St Amé w Liévin w **czwartek 18 października od godz. 15.00 do 18.00**.

W programie: *film* - przypominający życiorys św. Teresy; *Medytacja różańcowa* - słowami Świętej przy Najświętszym Sakramencie Ołtarza; *Msza święta* koncelebrowana w intencji naszych Rodzin i Parafii. Prosić będziemy Miłosierdzie Boże o potrzebne łaski dla wszystkich obecnych przez wstawiennictwo św. Teresy. Serdecznie zapraszamy.

19 - 21 listopada 2007 r.

PIELGRZYMKA P.Z.K
DO MONTLIGEON -
CENTRUM MODLITWY
ZA DUSZE W CZYŚĆCU CIERPIĄCE

W miesiącu poświęconym pamięci naszych drogich zmarłych, Polskie Zjednoczenie Katolickie Okręgu Północnej Francji urządza Pielgrzymkę do Światowego Centrum Modlitwy za Dusze w Czyśćcu cierpiące. Wyjazd autobusem w poniedziałek 19 listopada z Liévin o godz. 13.00 (Billy-Montigny: 13.15); powrót w środę 21 listopada około godz. 19.00.

Cena pielgrzymki: 150 euros

Zapisy przyjmuje Pan Bruno Maleszka, prezes P.Z.K. (tel.03.21.52.44.14 - adres podany niżej) lub **Polska Misja Katolicka w Liévin** - 5, rue Claude Bernard - 62800 Liévin - tel. 03.21.43.74.08.

ZAPISY NA OBIAD POLSKIEGO ZJEDNOCZENIA KATOLICKIEGO W LIÉVIN

-- Repas Polonais --
-- Buvette, Loterie --

**REPAS DE L'UNION NATIONALE DES ASSOCIATIONS
CATHOLIQUES POLONAISES EN FRANCE**

Niedziela 4 listopada o godz. 12.30 w sali Amédée Voisin

Dimanche 4 novembre à 12.30 - salle Amédée Voisin - 62800 LIEVIN

- 19.30: projection du Film „KAROL - PAPIEŻ, który pozostał człowiekiem”
(vidéo Jean-Paul II)

Atmosphère --
Musicale et Religieuse --
25 euros

COUPON RÉPONSE

à renvoyer avant le 25 octobre, accompagné du Règlement à: P. MALESZKA Bruno Prezes P.Z.K.
61, rue du I mai, 62940 HAILLICOURT

Nom et Prénom: .....

Adresse: .....

Ville: ..... téléphone: .....

Paroisse: .....

Nombre de personnes pour le repas: ..... x 25 euros = ...euros.

je règle par: espèce chèque bancaire chèque postal

à l'ordre de l'Union Nationale des Associations Catholiques Polonaises en France

w Galerii GK... pamięć o ks. Jerzym Popiełuszce
= w rocznicę męczeńskiej śmierci
z rąk komunistycznych oprawców

Warszawa, grób Św. Bożego ks. Jerzego Popiełuszki
 - przy kościele św. Stanisława Kostki (fot. B. Stefańska)

karty telefoniczne
IRADIUM

Taniej do Polski
i po całym świecie

CZAS KOMUNIKACJI NA KARCIE ZA 15€

	MAKSYMALNY CZAS ROZMOWY
Polska	1750* mn
GSM Polska	290* mn
Niemcy	1250* mn
USA + GSM	1250* mn
Włochy	1000* mn
Anglia	1250* mn
Kanada + GSM	1000* mn
Francja	1250* mn
GSM Francja	111* mn

Jeszcze więcej minut!

Punkty sprzedaży : kioski,
 supermarkety, taxiphony,
 tabac, księgarnie

7/7 Obsługa klienta : 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
 01 70 70 88 00 0811 600 300

*Dodatkowa opłata za połączenie.
 Warunki określone przez A.R.T.
 Numer odradzany z telefonu
 komórkowego. Nie działa w kabinie.

Połączenie międzynarodowe
w cenie rozmowy miejscowej! **0,014^c/mn**

Wybierz
0811 65 48 48
 Następnie numer korespondenta

BEZ ABONAMENTU! BEZ KODU! PROSTO! TANIO!

Polska
 USA +GSM
 Kanada +GSM
 Francja

Niemcy
 Anglia
 Austria
 Norwegia
 Włochy

Dania
 Hiszpania
 Belgia
 Rosja
 Szwecja...

GSM Polska 0,09 €/mn 0821 61 48 48

7/7 OBSŁUGA KLIENTA INFORMACJE REZERWACJE I CENY
 7 DNI W TYGODNIU (9.00 DO 21.00)
0811 600 348*

www.no-limit-telecom.com

Un service du Groupe
IRADIUM

* 0,014 €/min (19.00 - 08.00 w tygodniu, w święta i w week-end); 0,028 €/min (08.00 - 19.00), połączenie z aparatu stacjonarnego
 ** Zobacz listę krajów. Warunki sprzedaży na www.no-limit-telecom.com.